

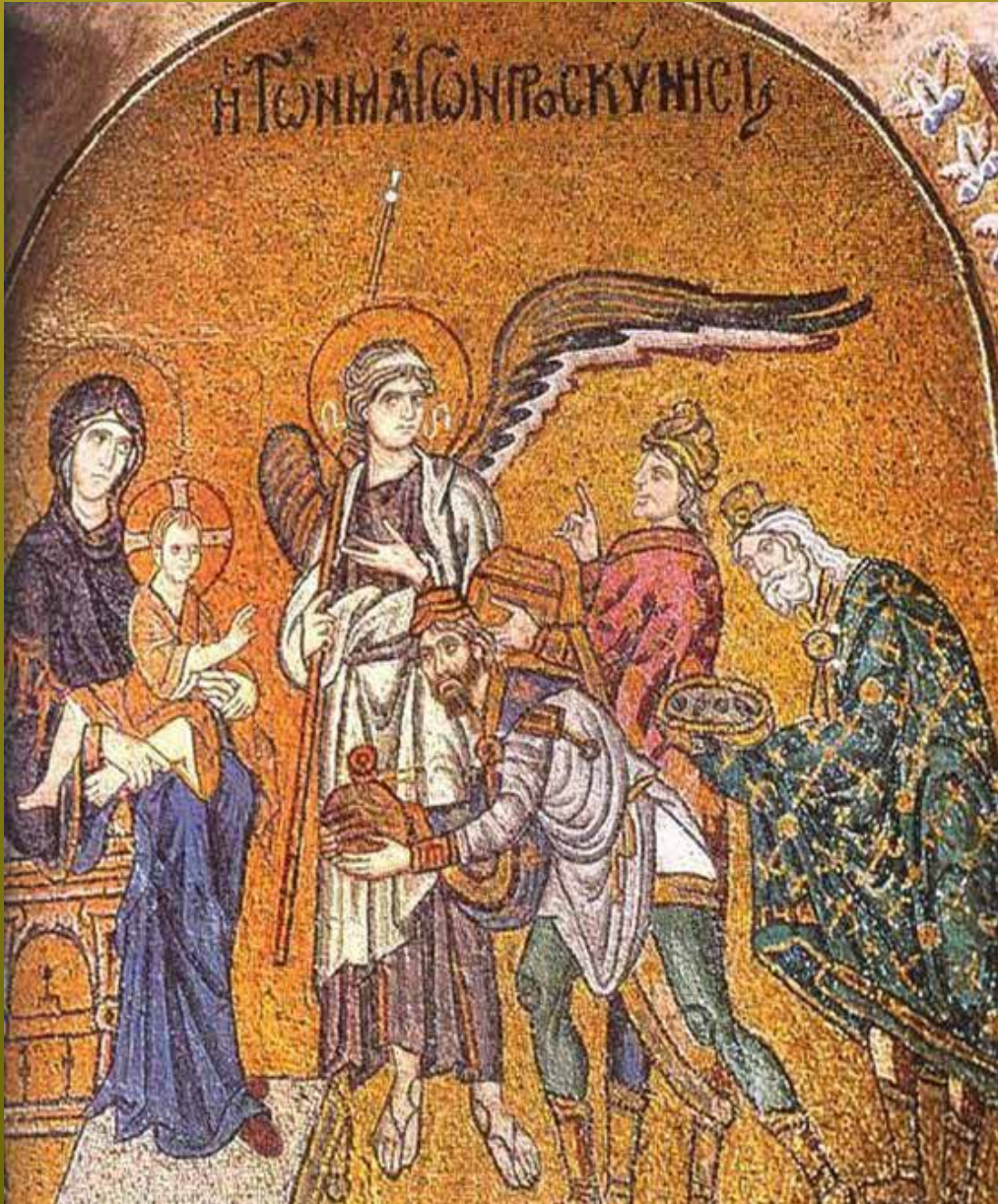
Anul XIII
Nr. 26
DECEMBER
2023

REVISTA PAROHIEI ORTODOXE
SFÂNTUL NICOLAE DIN ZÜRICH

DOXOLOGIA

*«Să binecuvânteze toată făptura pe Domnul și să-L
preaînălțe întru toți vecii»*

«Taină minunată și neobișnuită văd, cer fiind peștera, scaun de heruvimi Fecioara...»

Întruparea Domnului Iisus, Dumnezeu-Fiul, s-a petrecut cu mai bine de 2000 de ani în urmă, însă bucuria care izvorăște din prăznuirea acesteia este mereu nouă și înnoitoare. Părinții Bisericii au vorbit despre Întruparea Fiului lui Dumnezeu, încercând prin analogii să redea adâncimea tainei praznicului Nașterii Domnului, folosind expresii care înfățișează, prin contrast, necuprinsul cu

mintea omenească al lucrării lui Dumnezeu în întreaga iconomie a Întrupării. „Taină minunată și neobișnuită văd, Cer fiind peștera, scaun de heruvimi Fecioara, ieslea sălășluire, întru care S-a culcat Cel neîncăput, Hristos Dumnezeu, pe Care laudându-L, Îl slăvim!” (irmos cântarea a 9-a Canon), cântăm cu bucurie în aceste zile împreună cu Sfântul Cosma Melodul († 787).

Ne bucurăm în chip minunat la acest Praznic, simțind că Dumnezeu vrea să ne scoată din necazurile vieții acesteia și Se coboară la noi în chip smerit și plin de delicatețea unui Prunc Divin, pentru a ne vorbi despre tainele Împărăției Sale, pentru a ne face să gustăm din viața Sa, pentru a ne umple de fericirea și bunătatea dragostei Sale. Ne copleșește de bucurie Taina Întrupării Fiului sau a coborârii lui Dumnezeu la noi. În acest sens ne îndeamnă Sfântul Ioan Gură de Aur († 407), „Toți să prăznuim, văzându-L pe Dumnezeu pe pământ și pe om în ceruri. Pe Cel de Sus jos, prin Taina Întrupării și pe cel de jos sus, pentru iubirea de oameni, căci astăzi Vitleemul s-a asemănat cerului, în loc de stele primindu-i pe îngerii care laudă; și, în loc de soare, încăpându-L pe Soarele dreptății, Cel necuprins. Și să nu căutăm în ce chip, căci, unde voiește Dumnezeu, se biruiește rânduiala firii. Căci a voit, și a putut. S-a pogorât, și a mântuit, toate împreună-alergătoare cu Dumnezeu s-au făcut”.

Sfântul Pavel, „Apostolul neamurilor”, pătruns de fiorul sfânt al uimirii în fața iubirii lui Dumnezeu pentru lume și mai ales pentru om, arătată în Iisus Hristos, exclamă: „Cu adevărat mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost vestit de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă” (1 Timotei 3, 16).

Urmând credinței Sfinților Apostoli, Sfinții Părinți ai Bisericii, mari dascăli ai lumii și ierarhi, cuvioși și mărturisitori, imnografi și melozii n-au încetat să preamărească taina iubirii smerite și nesfârșite a lui Dumnezeu pentru lume, iubire descoperită nouă prin Iisus Hristos. Așa de pildă, Sfântul Maxim Mărturisitorul († 662) spunea că, „prin iubirea Sa mai presus de minte și nesfârșită pentru om, Dumnezeu a devenit cu adevărat și prin natură tocmai ceea ce iubea”, adică om, iar în altă parte, același Sfânt Părinte învață că „taina Întrupării Cuvântului (lui Dumnezeu) cuprinde în sine tot înțelesul enigmelor și simbolurilor din Scriptură, toată semnificația fapturilor văzute și nevăzute...”.

Potrivit Sfintei Scripturi și învățaturii Sfinților Părinți ai Bisericii, a salva sau a mântui pe om înseamnă a-l vindeca sau a-l elibera de păcat și de moarte, pentru a-l face părtaș la viața veșnică din Împărăția lui Dumnezeu. În acest sens, Sfântul Irineu de Lyon († 202) arată care este scopul Întrupării Domnului Hristos: „Aceasta este pricina pentru care Cuvântul lui Dumnezeu S-a făcut trup și Fiul lui Dumnezeu Fiul Omului: pentru ca omul să intre în comuniune cu Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu și, primind înfierea, să fie fiu al lui Dumnezeu. Nu putem, într-adevăr, să participăm la nemurire fără o legătură strânsă cu Cel Nemuritor. Cum am fi putut să ne unim cu nemurirea dacă ea nu s-ar fi făcut ceea ce noi suntem, pentru ca ființa cea muritoare să fie primită în ea și așa noi să fim înfiați și să fim fi ai lui Dumnezeu”.

De fiecare dată când participăm la Sfânta Liturghie stăm la masă cu Hristos, la Cina Împărăției, și nu conținem a ne minuna și a ne bucura de tainele cele mari ale iubirii lui Dumnezeu, manifestate în timp și în istorie. Doar participând la viața cultică a Bisericii putem cuprinde, atât cât poate cuprinde omul, misterul negrăit al Întrupării Fiului lui Dumnezeu, așa cum au făcut-o Părinții Bisericii: „Cine nu va grăi, cine nu se va minuna de venirea lui Dumnezeu în lume?”, se întreba Sfântul Atanasie cel Mare († 373).

La dragostea smerită a Domnului Hristos, pentru a ne reda șansa mântuirii, repunându-ne în starea harică din care omul a căzut prin neascultare, se cuvine să răspundem și noi cu o pregătire deosebită. Pregătirea duhovnicească a fiecăruia dintre noi pentru marele Praznic a fost foarte bine stabilită în timp de Biserică, prin rugăciune, prin post, prin încercarea de a ne curăți nu doar trupește, ci și sufletește, trecând prin scaunul Spovedaniei și primind Sfânta Euharistie. Postul este o îmbinare de rugăciune și de curățire trupească în același timp, deci o încercare a omului în întregul său de a se face vrednic de întâlnirea cu Dumnezeu.

Sărbătoarea Nașterii Domnului este și un prilej de întărire a comuniunii cu semenii, de întrajutorare și de fapte de milostenie, care sunt roade ale dreptei credințe, mărturii concrete ale iubirii noastre smerite față de Dumnezeu și față de oameni.

Trăim vremuri tulburi și de confuzie generală, de aceea noi cei boțeați în numele Sfintei Treimi suntem chemați să ne reîntoarcem la credința statornică a moșilor și strămoșilor noștri, la credința simplă, curată și lucrătoare, gândindu-ne la păstorii de la Betleem și la Sfinții Apostoli – pescari galileeni, oameni cu inimă curată și bună, care L-au primit pe Domnul Iisus Hristos în viața lor. În timp ce mulți se îndepărtează de credință sau se împuținează în credință, relativizând Adevărul Absolut, noi să trăim duhovnicește în Biserică și să-L ascultăm pe Mântuitorul Hristos care ne spune: „Fii credincios până la moarte și îți voi da cununa vieții” (Apocalipsa 2, 10).

Așadar, să-I facem loc lui Hristos Domnul să Se nască în inimile noastre și să lășăm ca harul și iubirea Lui să ne schimbe viața, astfel încât, petrecând întru El, să învățăm și noi a striga cu toată credința și dragostea, „Hristos Se naște, slăviți-L! / Hristos din ceruri, întâmpinați-L! / Hristos pe pământ, înălțați-vă! / Cântați Domnului tot pământul și cu bucurie laudați-L, popoare, că S-a preaslăvit!”

Pr. Romică-Nicolae Enoiu

SCRISOARE PASTORALĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI

CĂTRE TOT CLERUL, CINUL MONAHAL ȘI POPORUL DREPTSLĂVITOR DIN ARHIEPISCOPIA EUROPEI OCCIDENTALE

« TREZEȘTE-TE, OMULE, PENTRU TINE DUMNEZEU S-A FĂCUT OM! » (Fericitul Augustin)

Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Preacuvioase Maici,
Iubiți frați și surori în Hristos Cel născut în ieslea din Betleem,

Nașterea Domnului Iisus Hristos ne pune înaintea, de fiecare dată altfel, deși mereu aceeași, dragostea cea nemărginită pentru noi a lui Dumnezeu Tatăl, Care își trimite Unicul Fiu, Prunc, prin nașterea cea preaslăvită din Fecioara Maria, pe care magii și păstorii Îl găsesc în ieslea din Betleem și Îl arată lumii. Venirea Lui ne descoperă adevărul vestit de prooroci că se va naște Cel din veșnicie (cf. Isaia 7) pentru a trăi viața noastră și a ne împărtăși viața Sa și a Celui în numele Căruia vine, a Părintelui ceresc (cf. Ioan 14) împreună și a Duhului Celui Sfânt, a Preasfintei Treimi. Fiul lui Dumnezeu se face Fiul Fecioarei și coboară pentru totdeauna Cerurile pe pământ și transformă pământul în Cer, în templu, ca locuință a Sa, ca Împărat al Cerului și al pământului, prin smerita peșteră din Betleem. „Și tu, Betleeme Efrata, deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși Stăpânitor peste Israel, iar obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei” (Miheia 5, 1). Cel-Unul-Născut ne umple de prezența Sa pentru a ne împărtăși dragostea Lui și a Sfintei Treimi, care se revarsă din plin în lume prin Întruparea Sa. Prin Fiul Său născut în iesle, Dumnezeu Însuși își deschide inima Lui către noi oamenii pentru a ne primi, nu ca un Stăpân pe sluga sa, ci ca un Părinte pe fiu, prin care ne descoperă întreaga Lui iubire pe care o revarsă prin Fiul peste toți cei care Îl vom primi și vom urma Lui (cf. Ioan 3). Iar noi oamenii suntem chemați să ne deschidem inima și să îndrăznim nu numai să ne întâlnim cu El, ci să Îl primim ca pe un Părinte, pe Cel ce prin Fiul Său ne dăruiește și ne cheamă la viața cerească, pregătindu-ne calea prin nașterea în peștera celor necuvântătoare. Singurătatea noastră în fața vieții fără sens, spre moarte, ia sfârșit. Dumnezeu este cu noi! (Isaia 7, 14)

Iubiți frați și surori,

Iisus Hristos vine să trăiască viața noastră și se face pe Sine mic, ca pe noi să ne facă mari; Sărac, ca pe noi să ne îmbogățească cu toate ale Sale; Se smerește, ca pe noi să ne înalțe; Se naste în întunericul nopții acestei lumi, ca pe noi să ne ridice la lumină; Se naște în uitare și neluat în seamă de nimeni, ca pe noi să ne înalțe în slavă împreună cu El în văzul tuturor oștirilor cerești; Se hrănește cu lapte de prunc, ca pe noi cu Hrana cerească să ne hrănească.

Pruncul Iisus Se naște pentru a schimba cu adevărat rostul lumii și al omului, făcând din noi fiii lui Dumnezeu. Trăiește viața noastră ca noi să o putem trăi pe a Lui; uită de Sine și de slava Sa în fața lumii, ca pe noi să ne umple de Slava Lui, pe care ucenicii o vor vedea pe Tabor; coboară și continuă coborârea Lui mai apoi din peștera Betleemului în peștera mormântului și până în iad, pentru ca noi să ne ridicăm pentru veșnicie împreună cu El la Cer, de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, spre uimirea Puterilor cerești. Toate pentru noi le

face și le trăiește Domnul Iisus Hristos. Taina Betleemului se arată a fi descoperirea tainei mântuirii noastre, a omenirii întregi, spre care cetatea sfântă, primindu-L pe Emanuel, Îl întoarce pentru veșnicie pe Dumnezeu înspre noi, înspre omenire, precum ne întoarce pe noi oamenii pentru totdeauna spre Dumnezeu.

« Trezește-te, omule, pentru tine Dumnezeu S-a făcut Om », exclama Fericitul Augustin! Suntem pregătiți să primim dragostea lui Dumnezeu pe care ne-o dăruiește prin nașterea Fiului Său? În Pruncul Sfânt, Dumnezeu îl îmbrățișează pentru veșnicie pe om și dăruiește omului pentru veșnicie să rămână în „brațele” lui Dumnezeu! Pruncul dumnezeiesc înnoiește lumea, schimbă rostul lumii întru Sine, ca împreună cu El, cu voia noastră liberă, să alegem să schimbăm sensul vieții noastre, și cu acesta al lumii, dinspre pieire spre viață, dinspre întuneric spre lumină, din păcat spre iertare și virtute, din omenesc în dumnezeiesc, prin harul iubirii dumnezeiești pe care El o revarsă în fiecare om și în umanitate. De aceea iubirea Lui nu o putem trăi singuri, doar pentru noi. Ea nu își are rostul decât trăindu-o și avându-o pentru omul de lângă mine și cel de departe, precum și pentru creația pe care Dumnezeu a pus-o în mâinile noastre. Prin dragostea Lui suntem și noi chemați să ne schimbăm și să schimbăm lumea în care trăim.

Iubiți credincioși,

Ura și dezbinarea între oameni și popoare, războaie și conflicte armate, calamitățile naturale, inundații sau secetă, frigul sau căldura peste măsură, cutremure și fenomene extreme, foametea și setea care se instalează în unele zone ale lumii, toate ne îndeamnă spre a reveni la dragostea pe care Pruncul Iisus, venit în lume, ne-o aduce. Prin post și rugăciune, prin iertare și smerenie, prin milostenie și iubire față de aproapele – să cerem lui Dumnezeu iertare pentru lipsa noastră de măsură în toate. Lipsa de post trupesc, dar și sufletec, căutarea plăcerilor prin consumul exagerat și risipă în toate domeniile, care determină în mare parte incapacitatea planetei noastre de a ne purta și suporta, ar trebui să facă să revină în viața noastră creștină, ca obișnuință, postul și rugăciunea pentru mântuirea lumii. « Rugăciunea este un medicament mântuitor, care înlătură păcatul și vindecă de greșeli » spunea Sfântul Nectarie al Eghinei, Taumaturgul. Cine, dacă nu noi creștinii, care cunoaștem valoarea postului atât de mult ca oricând, să facă să evolueze măsura în toate, fiind lumină pentru alții, după cuvântul Mântuitorului Însuși, Care ne spune : « voi sunteți lumina lumii » (Matei 5, 14) . Ce lăsăm copiilor și generațiilor care vin după noi ? Să avem grijă să nu lăsăm doar un pământ pustiit de lipsa de măsură și de lăcomia celor care trăim acum pe el. Să nu lăsăm o lume în care ura și disprețul, pen-

tru sine mai întâi, dar și pentru toate și toți, câștigă pe zi ce trece. Să nu lăsăm o lume în care Lumina lui Hristos să fie ascunsă prin neglijența și păcatele noastre, ale creștinilor.

Iubiți frați și surori,

Anul pe care îl încheiem în câteva zile a fost dedicat de către Sfântul Sinod al Bisericii noastre părinților noștri, de aproape și de departe, și la modul în care îi putem ajuta mai mult pe cei vârstnici care ne-au dat viață și ne-au ajutat să răzbim în ea. Ne-am gândit mai mult și la ceea ce a făcut și face frumusețea și continuitatea slujbelor noastre în Biserică de-a lungul secolelor, prin grija și osteneala celor care, imnografi și cântăreți, exprimă adevărurile imuabile de credință prin cuvântul scris și prin cântarea cât mai autentică.

Să ne luptăm din răputeri pentru o lume în care dragostea pe care Pruncul Dumnezeiesc, născut în peștera animalelor și culcat în iesle, a adus-o lumii, să fie cunoscută și primită de cât mai mulți. Creștinul, care a cunoscut și trăiește dragostea pe care Iisus Hristos ne-a dăruit-o, este întotdeauna înțelept și binevoitor, milostiv și iertător, bucuros și iubitor, pentru a deveni cel prin care este coplesită lucrarea răului. Să Îl rugăm pe Hristos Domnul să ne împărtășească și nouă din puterea iubirii Lui, ca să putem trăi în Adevărul Lui, pe care să îl împărtășim omului zilelor noastre, copiilor noștri, fără

teamă și fără rușine, prin faptele noastre, pentru ca iubirea Lui să biruiască în lume și prin noi.

Rugăm pe Dumnezeu Cel milostiv și de oameni iubitor ca sărbătorile prilejuite de Nașterea Domnului, Anul Nou și Botezul Domnului, să vă aducă în familie, în comunitate și fiecăruia în parte, sănătate și mântuire, pace și bucurie, și să vă ajute în toată fapta cea bună. „La mulți ani!”

„Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!”
(2 Corinteni 13, 13).

Paris, Praznicul Nașterii Domnului

† Iosif,

Arhiepiscop al Europei Occidentale
și Mitropolit al Europei Occidentale și Meridionale

Rugăciune pentru copii – recomandată de Părintele Arsenie Boca

Dumnezeule, Părinte Ceresc Multîndurat, miluiește pe copiii noștri (numele) pentru care Te rugăm cu smerenie și pe care îi lăsăm într-adins ocrotirii Tale. Așază întru ei credința tare, învață-i pe ei cucernicia înaintea Ta și invrednicește-i pe ei să Te iubească cu putere pe Tine, Ziditorul și Mântuitorul nostru. Îndreaptă-i pe ei, Doamne, pe calea adevărului și a binelui, ca să săvârșească toate spre slava numelui Tău. Învață-i pe ei evlavia și viața cea virtuoasă, ca să fie buni creștini și folositori oamenilor. Dă-le lor sănătate sufletească și trupească și spor în lucrările lor. Izbăvește-i pe ei de vicleniile diavolului celui întunecat, de mulțimea smintelilor, de patimile cele urâte, de toate necurățiile și de oamenii cei fără de rânduială. Pentru numele cel sfânt al Fiului Tău, Domnul nostru Iisus Hristos, cu rugăciunile Preacinstitei Sale Maici și ale tuturor sfinților, îndrumă-i pe ei către limanul liniștit al veșnicei Tale împărății, ca ei împreună cu toți dreptii pururea să-Ți mulțumească Ție, împreună cu Fiul Tău cel Unul-Născut și cu Duhul Sfânt, Domnul de Viață făcătorul. Amin.

Eroilor noștri de Constantin Kiper

În vremuri de restriște, la voi mă duce gândul
Viteji ai României! ce `n crâncenul răsboiu,
Sortiți de vremuri grele, v`ați făurit dearândul,
Un drum spre vecinicie și-o faimă de eroi!

Pe plaiuri, prin vâlcele, prin munți ca și pe dealuri
Sunt urme de-ale voastre, păduri întregi de cruci,
Peste mormântul vostru, curg lacrimile `n valuri,
Și câte fețe triste, nu plâng pe la răscruți!

Vă cheamă inimi multe; de jale-i plin poporul;
Pe voi vă cântă doina și păsările `n crâng
Durerile sunt multe, în suflete ni-i dorul,
Și lacrimile-amare, a mamelor ce plâng!

Și când vor trage brazda, cu plugul lor țărani
Pe un pământ pe care sunt ei acum stăpâni,
Vor face semnul crucii, c`ați alungat dușmanii,
Și-ați desrobit din lanțuri, pe-ai voștri frați români

Ați fost simbol de jertfă și ați sângerat pe glie,
Zdrobind dușmanul țarei, cu-a voastre piepturi tari
La Mărășești, Răzoare, Mărăști și Bălărie
Ați împlinit un vis: al României Mari!

Și murmurul de ape, cu freamătul pădurii
Preface vitejia și moartea voastră `n cânt,
Copiilor le spune de răzbunarea urei
Dușmanului de veacuri, pe-al nostru scump pământ.

La voi ne este gândul, la viața voastră sfântă
Ce arată tuturor, o moarte de erou;
Pe voi vă plânge neamul și versul meu vă cântă
Și-al vostru nume fi-va prin veacuri un ecou!

2023 – Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice

Aspecte sociale ale îmbătrânirii și bătrâneții

Așa cum remarca istoricul francez Georges Minois (1987), interesul contemporan pentru bătrânețe și îmbătrânire este fără precedent. Acest interes este observabil în cultura populară, preocupată de împlânzirea bătrâneții în vedere, între altele, a sporirii longevității, în anxietățile sociale legate de fenomenul tot mai intens ilustrat în mass-media și în discursurile politice, al îmbătrânirii demografice, în studiile din diverse domenii dedicate acestui subiect, în înflorirea unor organizații și asociații profesionale având scopuri precum intensificarea cercetării pe anumite segmente tematice, sensibilizarea generală cu privire la aspecte nevralgice din punct de vedere social, cum este discriminarea pe criterii de vârstă, sau urmărind promovarea unor atitudini sociale inclusive față de bătrâni. Toate acestea traduc nevoia socială și culturală de față a cercetărilor asupra bătrâneții și îmbătrânirii (Adriana Teodorescu, Narațiuni contemporane ale îmbătrânirii și bătrâneții, Cluj-Napoca, 2020, teză de doctorat, p. 4).

Aceste câteva rânduri își propun să releve în principal: evoluția abordării teoretice a procesului de îmbătrânire și tendințele demografice contemporane, premisele vulnerabilității la vârstnici și abordarea miturilor privind îmbătrânirea și a teoriilor sociologice în sensul păstrării independenței, rolul asigurării stării de sănătate și al politicilor sociale pentru calitatea vieții celor bătrâni, caracteristicile serviciilor sociale pentru vârsta a treia - asistența socială la domiciliu versus instituționalizare și vârsta a treia - între autonomie și vulnerabilitate.

Procesul de îmbătrânire urmărește definirea conceptelor legate de îmbătrânire și prezintă în general un scurt istoric al percepțiilor societății privind acest proces. În acest sens, Cornelia Mureșan (1999) face o proiecție a populației României până în anul 2030. Cornelia Mureșan a împărțit populația României, atât cât înregistra ea la 1 ianuarie 1997, în subgrupe omogene ca vârstă și sex și le-a aplicat condițiile de mortalitate și fertilitate specifice observate în anul 1996, apoi a calculat efectivele de nou-născuți în funcție de ipotezele privind ratele de fertilitate și de structurile contingentelor feminine fertile. Conform acestor proiecții, se continuă și pe viitor descreșterea numerică a populației. Rezultatele recensământului din anul 2021 au infirmat într-un fel aceste previziuni, dar situația nu este relevantă, întrucât creșterea numărului populației a fost prin emigrare, iar evoluțiile viitoare ale situației europene pot determina reversul procesului.

Premizele vulnerabilității la bătrâni

În ceea ce privește premisele vulnerabilității la bătrâni, termenul de vulnerabilitate sau de fragilitate a apărut în limbajul medical de circa 20 de ani, în ultimul deceniu al secolului trecut. Odată cu înaintarea în vârstă, apare îmbătrânirea biologică, respectiv modificări la nivelul tuturor organelor, deteriorarea unui sistem atrăgând după sine deteriorarea altuia și favorizând astfel apariția vulnerabilității. O persoană autonomă poate deveni profund dependentă și să evolueze spre un sindrom de alunecare către o încheiere fatală. Orice ar încerca să facă cineva fiind bătrân, modificările apar treptat la nivelul părților și organelor corpului. Dacă la baza îmbătrânirii biologice stau modificările suferite de diferite organe și sisteme, unele evenimente ce survin în existența omului bătrân o precipită, adesea bătrânețea poate să fie însoțită de o vulnerabilitate crescută pe plan psihic, numită îmbătrânire psihologică. Potrivit teoriei lui E. Erikson, ultima perioadă din viață reprezintă o integrare în lupta cu disperarea, cu încercările suferinței, cu singurătă-

tea, dar fiecare persoană vârstnică percepe diferit evenimentele ce se petrec în viața sa și aceasta depinde de experiența de viață, de situația materială sau de relațiile cu familia, cu duhovnicul, cu cei din jurul nostru din parohie sau din societate.

Îmbătrânirii biologice i se adaugă îmbătrânirea socială, pentru că, din păcate, bătrânețea a ajuns să fie asociată de către cei din jur, mai ales unii tineri, cu boala, cu neputința, conservatorismul, lipsa de discernământ, iritabilitatea și dependența de alții. Bătrânii sunt tratați adesea cu dispreț și se uită repede faptul că, în ansamblu, bătrânii, fie că e bunica, mama, tata, părinte duhovnic, reprezintă pentru noi toți o bogăție a societății. De multe ori, societatea asociază îmbătrânirea cu pierderea capacităților senzoriale și cu schimbările de mobilitate; totuși unii cercetători au arătat faptul că pentru majoritatea persoanelor în vârstă aceste schimbări nu sunt nici atât de împovărătoare, nici atât de evidente pe cât ne-am putea imagina. Ca atare, consider importantă analiza felului în care cei în vârstă percep fenomenul îmbătrânirii, în special raportul dintre dorința lor de a rămâne activi în viața socială și faptul de a fi susținuți de alții în vederea asigurării nevoilor lor.

Sistemul asigurărilor privind vârsta a treia are la bază două aspecte importante, care lasă o amprentă majoră în viața vârstnicului - sănătatea și veniturile, iar o soluție pentru o viață mai bună ar putea fi restructurarea sistemelor de sănătate și de pensii, ținând cont și de nevoile reale ale populației de vârsta a treia. În România, în anul 2020 erau aproximativ 375 de centre pentru persoane vârstnice și persoane cu handicap, dintre care centre rezidențiale erau 322, iar restul de 53 erau centre de zi. Raportat la numărul persoanelor vârstnice, numărul centrelor este foarte mic pentru a oferi îngrijirile necesare vârstnicilor.

Serviciile de asistență și nevoile societății

În ceea ce privește serviciile de asistență socială din România oferite persoanelor de vârsta a treia, acestea nu sunt suficient de dezvoltate în raport cu nevoile societății. Este vorba atât de îngrijirea la domiciliu, cât și despre instituționalizare. În condiții normale, îngrijirea la domiciliu este cea mai de dorit soluție, din punct de vedere social, afectiv, financiar și educativ. Există și situații în care disponibilitatea și dorința trebuie înlocuite de profesionalism și posibilități. Aceasta înseamnă instituționalizare, care trebuie făcută cu respectarea legii, a eticii și a moralei. De fapt, fiecare caz în parte trebuie bine cântărit, cât de obiectiv posibil și luată decizia optimă pentru persoana în cauză, în funcție de posibilitățile familiei și de cele oferite de societate.

Pr. Dr. Florin Ionică

Lăsați copiii să vină la Mine!

« Învățați-i pe copii să ceară ajutorul lui Dumnezeu! »

Rugăciunea unei mame!

Doamne, înainte de a veghea
asupra mea, veghează
asupra copiilor mei.
Înainte de a mă iubi
pe mine, iubește-mi pruncii!
Înainte de a mă ține
pe mine sănătoasă,
ai grijă să nu
se îmbolnăvească ei!
Protejează-i, Doamne, și
îndrumă-i pe
calea cea dreaptă, Amin!

Medicamentul și marele secret pentru creșterea copiilor este smerenia. Încrederea în Dumnezeu dă o siguranță absolută. Dumnezeu este totul. Nu poate nimeni să spună „Eu sunt totul”. Aceasta vedește egoismul. Dumnezeu vrea să-i călăuzim pe copii la smerenie. Este nevoie de luare aminte atunci când îi îmbărbătați pe copii. Copilului nu trebuie să-i spui: „Tu vei izbuti, tu ești important, ești tânăr, ești curajos, ești desăvârșit...”. Nu-l folosiți astfel pe copil. Puteți, însă, să-i spuneți să facă rugăciune. Să-i spuneți: „Copilul meu, Dumnezeu ți-a dat darurile pe care le ai. Roagă-te să-ți dea Dumnezeu puteri, ca să le cultivi și să reușești. Să-ți dea Dumnezeu harul Său”. Aceasta este totul. Să învețe copiii să ceară ajutorul lui Dumnezeu pentru orice lucru. Copiilor le face rău lauda. Ce spune cuvântul lui Dumnezeu? „*Poporul meu, cei ce te fericesc pe tine te rătăcesc și te abat de la calea pe care tu mergi*” (Isaia 3, 12). Cel ce ne laudă, ne înșală și ne strâmbă cărările vieții. Cât de înțelepte sunt cuvintele lui Dumnezeu! Lauda nu-i pregătește pe copii pentru greutățile vieții, ci ajung inadaptabili, se pierd și, în cele din urmă, se nenorocesc. Acum lumea s-a stricat. Copilului mic i se spun numai cuvinte de laudă. „Să nu-l certăm, să nu i ne împotrivism, să nu-l silim pe copil”. Însă copilul se învață așa și nu poate reacționa corect nici la cea mai mică greutate. Îndată ce i se împotrivesc cineva, se rănește, n-are putere morală. Părinții sunt primii răspunzători pentru nereușita copiilor în viață, apoi învățătorii și profesorii. Îi laudă într-una. Le spun cuvinte egoiste. Nu-i așează în Duhul lui Dumnezeu, îi înstrăinează de Biserică. Când copiii cresc puțin și merg la școală cu acest egoism, fug de religie și o disprețuiesc, își pierd respectul față de Dumnezeu, față de părinți, față de toți. Devin nesupuși, aspri și nemiloși, fără respect de Dumnezeu și de religie. Am adus în viață egoiști, iar nu creștini.
Sfântul Cuvios Porfirie Kavsokalivitul

Flori de gheață la
fereastră
Copii-s la sobă-n casă!
Derdelușul s-a albit,
Ce anotimp a sosit?

Iarna

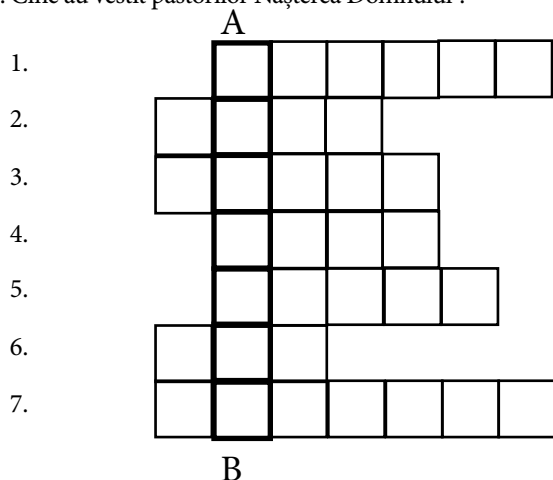
Cine pune darul sau,
În ghetuțe la copii?
Este sfânt și este bun,
Spune-i numele acum.

Sfântul Nicolae

Rebus la Nașterea Domnului

Descoperiți pe verticala A-B cum se mai numește Praznicul Nașterii Domnului Hristos.

1. Cântec tradițional la Nașterea Domnului.
2. Crudul împărat, care a poruncit uciderea pruncilor.
3. Maica Domnului se numește...
4. Magii de la Răsărit se mai numesc...
5. Pruncul Iisus a fost culcat în...
6. Unul dintre magi a adus ca dar Domnului Hristos...
7. Cine au vestit păstorilor Nașterea Domnului ?

Scrisoare lui Moș Crăciun

de Elena Farago

Dragă Moș Crăciune,
 Eu nu pot să-ți scriu,
 Că sunt încă mică
 Și carte nu știu.
 Dar îți scrie acum
 Sora mea, Florica,
 Noi în anul ăsta
 Nu-ți cerem nimica,
 Și de poate-n traistă
 N-ai daruri destule,
 Din ce-avem noi, uite,
 Iați-le și du-le
 De le dă prin case
 De părinți sărmani,
 Sau pe-acolo unde
 Sunt copii orfani.
 Și, de poți, pe urmă,
 Tare te rugăm:
 Să ne spui și nouă
 Unde să-i cătăm,
 Ca să le mai ducem,
 Până vii tu, iar,
 În tot anul ăsta
 Câte un mic dar.

Este albă și pufoasă,
 Se așterne peste casă
 Bulgări moi facem din ea
 Și-un prieten, Om de nea

Zăpadă

Stă în curte, lângă pom.
 Îi zici om, dar nu e om;
 Și când soarele-ncălzește
 Nu-l mai vezi, că se topește

Omul de zăpadă

Cerul creștin, suprem refugiu eminescian

Oricât de mult s-ar scrie despre Eminescu, tot n-ar fi suficient. Lăsând la o parte anumite tendințe de fetișizare a operei sale (motivate în parte, mai puțin condamnabile), exhaustivitatea studiilor monografice este greu de realizat. Cu toată explozia informațională eminesciană din ultimii ani, nu toate fațetele personalității sale au fost însă rediate cititorului. Între acestea, preocupările și concepția sa religioasă au făcut obiectul unei minimalizări sau au fost privite de la înălțimea unui avion.

Prin tot ce a scris, Mihai Eminescu „trădează” o cultură profundă, lecturi din gândirea teologică a vremii, dar mai ales din Sfânta Scriptură, fiind totodată familiarizat și cu descoperirile științifice. Într-o parte a balanței pune lucrările fundamentale ale lui Leibniz, Kant, Schopenhauer, Hegel, cursurile profesorului său vienez Robert Zimmermann (1824-1898), iar în cealaltă, cunoștințele teologice. De aici, impactul dintre cele două sisteme de gândire, filosofia și cultura germană, pe de o parte, Biblia pe de altă parte, impact din care s-au născut povestirile și nuvelele sale cu implicații filosofice, precum *Sărmanul Dionis*, *Archaeus*, *Avatarii faraonului Tlă*, *Moș Iosif*, *Cezara*, *poeemele Scrisoarea I*, *Scrisoarea V*, *Epigonii*, *Eu nu cred nici în Iehova*, *Memento mori*, *Rugăciunea unui dac*, *Glossă*, *Dumnezeu și om*, *Colinde colinde*, *Învierea*, *Rugăciunea*, *Răsai asupra mea*, *Ta Twan Asi*, *Antropomorfism*, *Demonism*, *Mortua est! Mai am un singur dor*, *Ce suflet trist*, *Povestea magului călător în stele*, *Strigoii*, *Viața*, *Preot și filosof*, *Melancolie*, *Mureșanu*, *O, adevăr sublim*, *Înger și demon*, *Confesiune*, *O, chilia mea sărmana*, *Luceafărul*, la care se adaugă și o serie de cugetări.

Adeziunea sa clară la religia creștină o mărturisește în poezia „Preot și filosof”, concepută în perioada berlineză. Mostrarea poetului („căci n-avem sfinții voștri”) este superfluă, aspirația poetului-filosof creștin la „a voastră tagmă” este pe deplin îndreptățită de numeroase considerente: cenzura tentației agonisiei materiale („Și nouă vânătoarea de aur și mărire/ Ne-nsamnă-n astă lume a Răului domnire”), a plăcerii umane care „în suflet naște scârbă și inimei durere” (într-o însemnare manuscrisă, Eminescu notează: „Prin rugăciune și umilință se întărește mușchiul inimei noastre de putem suporta durerea”), constatarea nimicniciei umane („Și noi simțim că suntem copii nimicniciei,/ Nefericiri sbârlite în brazdele veciei”), a păcatului adamice și al lui Cain („Știm a fi strănepoții aceluia vechi păcat./ Ce seminția Cain în lume l-a creat”), efectul barbariei popoarelor („Când hoardele-i barbare duc moarte și ruină/ În van cu mâni uscate se roagă, șiind strana,/ Deasupra lui cu aripi întinse stă Satana”), apartenența la legea supremă, divină („Și noi avem o lege - deși nu Dumnezeu -/ Simțim că Universu-l purtăm și prea ni-i greu”).

Superioritatea gândirii filosofice creștine este evidentă: „Că-n noi este credința, ce-n alții e eres”. Alții fiind „tiranul, ce Crucii se-nchină” doar după ce hoardele sale aduc „moarte și ruină” și tot „eretic e-aceia ce rasa v-o sărută/ când ura-n a lui suflet, de veche, e stătu-tă?” Distincția dintre preot și filosof constă în căutarea Adevărului divin, a „sublimului adevăr”.

Pledoaria pentru căutarea și înțelegerea lui Dumnezeu dincolo de icoană este splendid materializată în *Dumnezeu și om* (1863): „...

gravura grosolană/ Ajuta numai al minții zbor de foc cutezător”, iar „ochiul sânt și arzător/ Nu putea să-l înțelegă, să-l imite în icoană”, astfel încât Iisus rămâne o „ieroglifă” cu „fruntea amărâtă”, iar Fecioara Maria stă „tăcută, țepănană, cu ochii reci.” Artistului, în sensul larg al cuvântului, îi este necesară nu o „inimă deșartă”, ci o trăire profundă, o întoarcere la înțelesurile primordiale ale creștinismului, la „credința simplă - însă sinceră, adâncă”, la dreapta credință spre a putea reda pe Dumnezeu ca Împărat ceresc al omenirii, când „crezu-n Tine era stâncă”. Astfel, „în ochiul lui cuminte tu ești om - nu Dumnezeu”.

Îndepărtarea omului de Dumnezeu prin pierderea credinței religioase apare în *Epigonii* („Oamenii din toate cele fac icoană și simbol;/ Numesc sânt, frumos și bine ce nimic nu însemnează”), dar mai cu seamă în *Dumnezeu și om*: „Ieri ai fost credința simplă - însă sinceră, adâncă./ Împărat fuși Omenirei, crezu-n Tine era stâncă.../ Azi pe pânză Te aruncă, ori în marmură Te taie”.

„La-nceput era Verbul - și Verbul era Dumnezeu și Dumnezeu era Verbul”
În tot scrisul său, beletristic sau publicistic, se degajă, cum observă și G. Munteanu, o obsesie antropogonică, concretizată într-o acută nevoie de întrebări, cuplată cu setea de certitudine privitoare la geneza omului, căci ce poate fi mai convingător decât o colajonare a începutului Sfintei Evanghelii după Ioan („La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era într-un început la Dumnezeu. Toate prin El s-au făcut și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut”, Ioan 1, 1-3) cu o notă dintr-un manuscris (Ms. 2267, f.1v.), în care Eminescu face următoarea demonstrație: „Dumnezeu. El are predicabiliile câtorrele categorii ale gândirii noastre. El e pretutindenea - are spațiu; El e etern - are timp; El e atotputernic, dispune de singura energie a Universului. Omul e după asemănarea Lui. Omul reflectă în mintea lui - în verbum - căteșitrele calitățile lui. De aceea la-nceput era Verbul - și Verbul era Dumnezeu și Dumnezeu era Verbul”.

Este Eminescu un scriitor religios?

Trebuie să repunem iarăși o întrebare tranșantă: este Eminescu un scriitor religios? Dar mai întâi, care sunt atributele unui asemenea scriitor? Scriitor adevărat sau absolut este, în opinia multor specialiști, numai acela care are chemare și-i este deschisă calea spre izvorul original, spre „ființă” heideggeriană, el fiind un oficiant, un intermediar perpetuu între „natura ca un templu” și pădurea ei de simboluri (Baudelaire). Eminescu este, din această perspectivă, un scriitor autentic: „A pus în tine nemargini de gândire (s.n., T.N.)/ Astă nemărginire de gând ce-i pusă-n tine/ O lume e în lume și în vecie ține” (*Feciorul de împărat fără de stea*). Fără îndoială, „nemarginile de gândire” eminesciene reprezintă starea de religiozitate, de relație cu Divinitatea.

Eminescu nu este un poet religios care și-a sistematizat creația în jurul Dumnezeirii, precum Sfinții Grigorie Teologul, Roman Melodul, Simeon Noul Teolog, Ioan al Crucii; Tereza de Avila sau Dante, Milton, Paul Claudel, Nichifor Crainic sau Vasile Voiculescu. El face parte din tagma acelor creatori (Edgar Allan Poe, Baudelaire, Rilke, T. S. Eliot, Arghezi, Blaga), în opera cărora religiozitatea este difuză, „cu suplimentara precizare că la Eminescu nu poate fi în discuție doar religiozitatea inerentă marilor poeți. Îl definește pretutindeni, în operă, o preocupare vizând istoria religiilor ce o anticipă în multe privințe pe aceea a lui Mircea Eliade, dimpreună cu reflecția profundă asupra problematicii religioase și convertirea a ceea ce descoperise în substanța artistică durabilă” (Eugen Simion).

Tudor Nedelcea

Dependența de tehnologie conduce la o sărăcire a spiritului

În concepția lui Jean-Claude Larchet, spațiul virtual cu noile mijloace media au generat o sărăcire a spiritului, a vieții spirituale, deoarece acestea iau din ce în ce mai mult locul religiilor și spiritualității tradiționale. În acest sens, mediasfera a devenit tărâmul unor noi spiritualități și chiar a unei noi religii, fiindcă noile media sunt în stare să înființeze o „nouă lume” și un „om nou”. După cum apariția televizorului și a televiziunilor a fost considerată un mare progres al civilizației, la fel s-au petrecut lucrurile și în cazul telefonului mobil și al Internetului. Noile tehnologii sunt considerate condiție *sine qua non* pentru împlinirea fericirii omului post-modern, pentru că aceste noi tehnologii deschid omului porțile spre un viitor plin de făgăduințe.

Caracterul religios al noilor media a fost scos în evidență foarte bine de sociologul Philippe Breton în eseurile sale intitulate „*Utopia comunicării*” și „*Cultul Internetului*”. Astfel, tot mai mulți gânditori, teologi și sociologi vorbesc despre instaurarea unei „noi religii seculare”, a unei zeități sau divinități tehnicizate, care nu fac altceva decât să distorsioneze adevărata comunicare interpersonală și să o înlocuiască cu un surrogat sau erzaț al comunicării, și anume *Rețeaua*. Philippe Breton arată cum caracterul religios al noilor media era vizibil chiar de la începuturile informaticii, numită pe atunci cibernetică.

Norbert Wiener propunea însă recunoașterea comunicării drept valoare centrală pentru om și societate, iar dispozitivele de comunicare erau văzute de acesta indispensabile comunicării. Ele sunt bune, spunea Wiener, pentru că se opun răului, prezent în societate tocmai prin lipsa comunicării. După Wiener, omul nu poate fi privit drept ființă dacă nu comunică, dar el se referă nu la orice fel de comunicare, ci la comunicarea realizată prin noile media. Philippe Breton vede în această concepție a lui Norbert Wiener despre o nouă societate și un om nou care se naște din biruința binelui (comunicarea) asupra răului (entropia), nu o pură utopie, ci o veritabilă teologie fondatoare a unei antropologii cu caracter religios. Horbert Wiener a profetizat totuși locul central pe care avea să-l ocupe în societatea postmodernă comunicarea și tehnologiile, acestea invadând toate aspectele vieții cotidiene, atât sociale, cât și personale: economie, politică, cultură, literatură, religie, muncă etc. Wiener a profetizat apariția lui *homo communicans*, care este numai oarecum și un *homo connecticus*. De ce? Pentru că adevărata comunicare în ochii omului atașat profund de mediul virtual nu se poate realiza decât prin intermediul Internetului. Așa se face că lumea cea nouă instituită de noile media este înfățișată ca o lume ideală, pacifistă și unificatoare, în care toți oamenii sunt bine informați, având acces la tot soiul de știri, și astfel se consideră că devin mai inteligenți, că stabilesc relații dintre cele mai bune, fără a avea granițe.

Cu toate acestea, Jean-Claude Larchet atrage atenția asupra faptului că „noua religie” nu este o întreprindere filantropică ce urmărește în mod dezinteresat binele umanității. Nesticăciunea și nemurirea făgăduite de ea nu sunt haruri sau daruri, ci pur și simplu produse. În acest sens, putem vorbi de o „mântuire” care poate fi cumpărată. „Mântuiți” vor fi aceia care vor avea bani să cumpere aceste gadgeturi și condamnați vor fi cei care nu își vor permite luxul acesta (povestea reală a unui japonez care și-a vândut un rinichi pentru a-și cumpăra ultimul tip de Iphone și un Laptop, ca să nu mai fie oia neagră a clasei). De aceea, îngrijorarea conform căreia vom vorbi de o societate ierarhizată pe două niveluri: a *supra-oamenilor* și a *sub-oamenilor*, este cât se poate de întemeiată.

Noua religie de care vorbește Larchet nu are nici morală și nici etică. Avem de-a face așadar cu o distorsionare a realităților spirituale. Sfântul Apostol Pavel vorbește în Epistola către Coloseni, cap. 3, despre omul cel nou, menit să ia locul omului vechi. Iar în doctrina patristică se vorbește despre îndumnezeirea omului ca ideal al persoanei create după chipul lui Dumnezeu. Or, acest ideal este transpus din domeniul spiritual în cel material. Accentul nu mai cade pe ajutorul harului divin, ci pe puterea sau forța proprie a omului autonom, care se comportă în societate ca și când Dumnezeu ar fi absent. Adeseori, folosirea excesivă a noilor media ia locul participării la slujbele religioase. Se consolidează astfel o formă de viață spirituală virtuală în detrimentul vieții spirituale reale din Biserică. Vorbim așadar de o îndepărtare a tinerilor de Creștinism, și aceasta nu doar în lumea apuseană, ci și în Europa de Est, întrucât mesajul evanghelic a devenit irelevant în ochii omului postmodern. De aceea, actualitatea misiunii Bisericii nu trebuie înțeleasă ca acomodarea ei la duhul lumii, căci astfel am avea de-a face cu secularizarea ivită chiar din interiorul Bisericii.

În lucrarea „*Tehnicizarea inumană a vieții*”, prof. dr. Adrian Lemeni vorbește despre necesitatea discernământului care ar trebui valorificat în interacțiunea cu mediile tehnologice de astăzi. Plecând de la condiția creștinului de a fi în lume, dar nu din această lume, se pune întrebarea legitimă: Cum ar trebui să se raporteze creștinii la cultura tehnicizată a zilelor noastre? În acest sens, prof. dr. Adrian Lemeni recomandă evitarea extremelor: adică nici nu trebuie să demonizăm tehnologia, dar nici nu trebuie privită cu entuziasm. În ceea ce privește misiunea eclesială, aceasta nu ar trebui să fie influențată de imaginea pe care o are în fața lumii sau cât de eficientă este din punct de vedere tehnic, căci după aceasta se ghidează în special societatea seculară. Totodată, trebuie să conștientizăm faptul că, dacă folosim noile tehnologii în transmiterea mesajului nostru, fie el creștin, ne împărtășim de un anumit duh care structurează aceste medii. În comunicare trebuie să ținem cont atât de conținutul discursului, cât și de forma acestuia.

Pr. Ștefan Sfarghie

Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței; că întru dânsa cei ce slujeau stelelor de la Stea s-au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul Cel de sus, Doamne, Slavă Ție!
(Troparul Praznicului Nașterii Domnului)

Ziua Națională a României și făuritorii Unirii

Ziua de 1 Decembrie 1918 este rezultatul unui imens efort național, al luptei tuturor românilor conștienți, conduși de o elită demnă de rolul ei. Românii din Basarabia, din Bucovina și din Transilvania - sprijiniți pe Vechiul Regat - și-au luat soarta în propriile mâini și au decis în mod democratic, la Chișinău, la Cernăuți și, respectiv, la Alba Iulia, unirea acestor provincii istorice românești cu România.

Unii contemporani, influențați de noile mișcări denumite „progresiste” (de fapt, în mare parte, neomarxiste), contestă credința creștină și, mai ales, importanța Bisericii. În multe țări occidentale, bisericile sunt goale în duminicile și zilele de sărbătoare de peste an și, cea mai mare parte a timpului, fecate. Nici creștinul, pelerin pe-acolo, nu poate pătrunde în ele, chiar dacă unele sunt și monumente istorice. De aceea, mulți străini se miră că în România este altminteri, adică se păstrează credința și rânduiala credinței. La o sărbătoare creștină importantă, comună confesiunilor ortodoxă, catolică și unora dintre cele protestante, am dus o familie de prieteni francezi la sfânta slujbă și am trecut cu oaspeții mei prin mai multe biserici de rit bizantin din Cluj. Toate erau pline de oameni, inclusiv de mulți tineri. Mirați, m-au întrebat cum se face și cum am reușit acest lucru, cum am realizat performanța să „convocăm” atâta lume încât să se umple lăcașurile Domnului. La ei, în Franța - mi-au spus - sunt tot mai puțini preoți, unii foarte în vârstă, care servesc la câte cinci-șase parohii, iar la slujbă bisericile sunt aproape goale. Ceea ce văzusem, de altminteri, și eu cu propriii mei ochi. Această întâmplare a avut loc acum vreo 15 ani, iar de atunci se spune că și la noi s-a redus „entuziasmul credinței”, după expresia unui confrate. Eu nu sunt sociolog și nu pot afirma că s-a micșorat credința românilor, dar pot spune sigur că a crescut enorm ignoranța românilor, a oamenilor în general, mai ales a tinerilor. Măsurarea credinței este dificil de făcut, pe când ignoranța sare în ochi la fiecare pas. O măsură a acestei neștiințe se leagă și de istorie. Mulți elevi și studenți refuză să se apropie cu înțelegere de prezentul oamenilor care au trăit în trecut, de viața care a fost cândva la fel de vie ca a noastră. Un moment care rămâne cvasinecunoscut este și acela al Marii Uniri de la 1918. De acest eveniment se leagă sărbătoarea națională a României și a tuturor românilor, sărbătoare pe care unii o înțeleg tot mai puțin. Alte fapte și date istorice, rămase și ele în umbra necunoașterii, se referă la drapelul național tricolor și la imnul național.

Unirea ținuturilor românești, datorată luptei și voinței românilor Transilvania nu făcuse parte niciodată dintr-un stat românesc (dacă facem abstracție de momentul Mihai Viteazul, de la 1599-1601,

când nu exista încă națiunea modernă), iar Bucovina și Basarabia fuseseră frânțe din Țara Românească a Moldovei în 1775 și, respectiv, 1812. La 1918 venise clipa reunirii și a unirii. Mulți se întreabă azi cum a fost posibilă „minunea”, mai ales în cazul Transilvaniei. Oricare istoric serios știe că nu este vorba despre o minune, ci despre un complex de factori care s-au reunit și s-au conjugat atunci. Între ei, evident, este și lupta (și voința) românilor. Altminteri, actul unirii nu ar fi avut sens. De asemenea, unii se întreabă ce rol au avut clericii în actul de la Alba Iulia, de exemplu, și de ce doi episcopi - Miron Cristea și Iuliu Hossu - au fost atunci în prim plan. Mai sunt contemporani ai noștri care știu și că unul dintre ei a citit rezoluția de Unire în fața Măritei Adunări, iar celălalt a rostit câteva cuvinte profetice, minunate ca sens: „Pe cum ne vedeți azi îmbrățișați frățeste, așa să rămână îmbrățișați pe veci toți frații români!”. Altfel spus, cei doi ierarhi s-au îmbrățișat atunci ca să arate forța ideii de unitate, ca să constituie un exemplu de urmat. Prezența lor acolo este firească și este urmarea unor lungi secole de lucrare a poporului român asupra lui însuși, ca să-l parafrazez pe Nicolae Bălcescu. Încă din prima treime a mileniului al II-lea creștin, când se producea cucerirea Transilvaniei de către Regatul Ungariei, românii transilvăneni au fost lipsiți de putere politică de grup, în numele poporului lor (așa cum aveau nobilii, sașii și secuii). Românii au rămas un popor de țărani și de preoți de rit bizantin, locuitori aproape exclusiv în sate. Preoții și-au adăugat repede, prin natura lucrurilor și prin voința enoriașilor lor, la calitatea lor de conducători spirituali (religioși) și pe aceea de conducători politici (laici). Erau aproape singurii capabili să facă acest lucru și aproape singurii în care românii aveau încredere. Cuceritorii și colonizatorii, transformați în stăpâni, nu au putut perverti Biserica răsăriteană a românilor, iar preoții și monahii ortodocși au rămas stâlpii poporului și apoi ai națiunii. Iar atunci când Biserica românilor era periclitată de calvinizare (secolul al XVII-lea) și când austriecii au anexat Transilvania (1688/1699), compromisul impus conducătorilor (tot clerici) români, în urma căruia s-a creat Biserica Greco-Catolică, nu a putut duce - cum s-a voit de către conducătorii străini - nici la abandonarea ritului bizantin (grec) și nici la pierderea identității românești. Dimpotrivă, poporul român, care părea dezbinat, s-a unit și mai tare în eforturile sale de emancipare națională. De la mișcarea petiționară (numită și a Supplex-urilor) din secolul al XVII-lea, trecând prin Revoluția de la 1848-1849, prin activitatea partidelor naționale române, prin mișcarea memorandistă, până la 1918, mereu poporul de rând a fost unit prin efortul unei elite românești conștiente, condusă cel mai adesea de preoți și de ierarhi. Aceasta a fost taina viețuirii și supraviețuirii noastre. Românii au rămas mereu, în cea mai mare parte a lor, fideli credinței Răsăritului și ritului bizantin, iar această „dreaptă credință” (= Ortodoxie) a fost scutul națiunii și al caracteristicilor ei (limba română, conștiința originii romane, numele de român, provenit de la numele Romei, tradițiile, cultura etc.). Primele lucrări tipărite în românește au fost religioase, ca și primele monumente de limbă română. Prestigiul Bisericii Ortodoxe era imens în rândul românilor, pentru că aceasta nu a putut fi pervertită în întreg Evul Mediu și nici în primele secole ale Epocii Moderne.

Liderii buni ai poporului îl ajută pe acesta să nu greșească

În concluzie, se poate spune că românii s-au prezentat la Alba Iulia

continuare în pagina 11

A FACE SAU A SCRIE ISTORIE?

Diferență mare, de bună seamă, între a face și a scrie istorie. Istoria este cea mai fascinantă știință (căci știință este!) din perspectiva aflării adevărului care se arată doar în timp. Toate marile personaje istorice, toți contemporanii lor, toate populațiile care au suferit rigorile sau binefacerile unei epoci sau alteia nu au avut detașarea oferită de trecerea timpului pentru a înțelege dacă a fost bine sau nu ceea ce au trăit, realizat, suferit, cucerit sau obținut. Cu toții au viețuit în vârtoarea evenimentelor generate de dorința lor de schimbare, de cucerire, de faimă, de bogăție, de a aduce slavă lui Dumnezeu, de apărare. Cum să poți fi obiectiv în aceste condiții și, mai ales, cum să înțelegi pe termen mediu sau lung efectele acțiunii tale? Imposibil, dată fiind limitarea biologică a vieții umane.

Cu toate acestea, unii oameni și spiritul lor au dăinuit dincolo de carcasa biologică. Prin ceea ce au construit, legiferat, scris, edificat, întemeiat, refăcut sau schimbat au trasat adevărate borne ale civilizației umane. Borne care să te ghideze, care să deschidă orizonturi. Însă nici un personaj istoric nu a schimbat într-atât configurația civilizațională a planetei, azimutul ei suflesc și normativ comportamental așa cum a făcut-o Fiul lui Dumnezeu, în doar trei ani de lucrare văzută. Și asta pentru nici un alt muritor nu a înviat deodată cu credința lui, după El urmând revărsarea de har prin Duhul Sfânt. Și urmașii Săi au lăsat urme adânci pe relieful moral al umanității, ajungând acum să spunem că trăim - în mare parte - în civilizația etică a Crucii, binele și răul fiind încă definite prin brațele, cuprinderea și direcția ei.

Unul dintre cei care au urmat lui Hristos, atât cât a putut și cât vremurile i-au permis, a fost Antonie Plămădeală. Mitropolit și deținut politic, scriitor și diplomat bisericesc, orator și ctitor de edificii eclesiale (Sâmbăta de Sus), acuzat de raporturi strânse cu Securitatea comunistă, ierarhul Antonie este adesea citat post-mortem cu fraza deja celebră: „Nu am avut curajul să fim martiri, în timpul comunismului”. De aici, detractorii Bisericii trag concluziile rapide, care le convin de minune: clericii au trădat cauza hristică, au pactizat cu regimul terorist ateu. O concluzie la îndemână, care aruncă un stigmat peste toate generațiile de clerici (de la ierarhi la diaconi sau monahi simpli) care au murit sau au suferit prigoana - ei și familiile lor, alături de turma încredințată spre mântuire. Represiunea a fost extrem de dură, comuniștii urând ființial, cu metodă Biserica - adică singura instituție din statul controlat total de ei, și care li se opunea structural prin scop și discurs, prin fibră istorică și

prin demers existențial. Tot ceea ce lucra, spunea, făcea sau tăcea Biserica era în opoziție cu doctrina și orânduirea comunistă. De aceea, au fost fără milă sau scrupule atunci când au reprimat-o, infiltrat-o, batjocorit-o... Unde să ceri ajutor, cine să te apere? Prinși în capcana perfectă, oamenii Bisericii au încercat să reziste, fiecare cum și cât a putut. Cine îi poate condamna și de la ce nivel de instanță morală?

Apoi, vorbind punctual despre cazul Mitropolitului Antonie, vedem că este unul interesant și dramatic: basarabean de obârșie, fugat din fața rușilor, ucenic al părintelui Arsenie Boca la Prislop, arestat timp de 7 ani, eliberat fiind, și-a câștigat pâinea ca muncitor necalificat, reprimat în cler, scriitor de cărți esențiale, susține un doctorat la Oxford, este făcut episcop, apoi mitropolit, membru al Academiei Române după 1989. A reprezentat timp de decenii Biserica Ortodoxă la cel mai înalt nivel, în întâlnirile internaționale. Ce viață de roman! Neverosimilă, dramatică, cu suișuri și coborâșuri, cu cedări evidente în fața răului, dar și cu lucrări minunate, care au rezistat în timp. Dar cine, întreb, cine este cel care poate ridica piatra? Istoricii care stau la birou studiind documente? Nu e treaba lor să lapideze pe cineva, ei sunt oameni de știință. Sau poate că aceștia din urmă nu sunt...?

Răzvan Bucuroiu

continuare din pagina 10

- o spunem în mod simbolic - în frunte cu liderii lor firești, între care clericii ocupau un loc foarte important. Tot clericii, însoțiți de laici, au dus regelui Ferdinand, la București, hotărârea de unire a Transilvaniei. Se spune că poporul nu poate greși, fapt pentru care unul din fruntașii Revoluției de la 1848-1849 din Transilvania îi îndemna pe conducători să țină cu poporul ca să nu rătească. Așa este, numai că poporul, ca să nu greșească, are nevoie de lideri buni, de o elită bine pregătită, eficientă și prestigioasă, care să se bucure de încredere. Iar în anul 1918, încrederea maselor în lideri

era așa de mare încât viitorul Patriarh al României a putut rosti cuvintele citate mai sus („Pe cum ne vedeți azi îmbrățișați frățește, așa să rămână îmbrățișați pe veci toți frații români!”) și a putut să știe că ele vor fi și puse în practică. Prin urmare, prestigiul Bisericii și al credinței creștine răsăritene vine pentru români din trecut, se bazează pe înfăptuiri memorabile și are o temelie puternică pentru viitor. Este de dorit ca de Ziua Națională să prețuim aceste valori și să le transmitem mai departe urmașilor noștri.

Acad. Ioan Aurel Pop

Părintele Dionisie Ignat - fidel păstrător al cugetului Bisericii dreptmăritoare

Ună dintre comorile de mare preț din Muntele Athos, Grădina sfințeniei creștine, o floare aleasă în câmpul multicolor, răsărită sub binecuvântarea razelor Sfântului Duh și hrănită din semințele virtuților creștine, pe care le-a cultivat și lucrat deplin, este și părintele Dionisie Ignat (1909-2004). Viețuitor pentru o perioadă de 78 de ani la Schitul Colciu, de la vârsta de 17 ani, din anul 1926, el a fost căutat de monahi și de mireni de naționalități variate: români, greci, ruși, sârbi, dar având toți ca numitor comun dorința de îmbunătățire spirituală; de ierarhi, stareți și egumeni, ba chiar de personalități ale lumii și politicieni contemporane, așa cum este Prințul Charles (care nu doar că l-a cercetat, l-a vizitat și s-a consultat cu bătrânul părinte, dar a și participat la slujba înmormântării sale). Sfântul Munte Athos, colț de Rai în această lume, arenă a luptelor spirituale și a războiului duhovnicesc nevăzut, școală a nevoițelor trupești și sufletești și academie a virtuților creștine și a desăvârșirii umane, păstrează, alături de sfinți și inestimabile odoare, chipuri de icoane smerite ale unor „îngeri trupești” și „oameni cerești”, care s-au lepădat de „toată grija cea lumească”, din dorința de a se asemăna Părintelui ceresc și a-și dobândi „sfânta mântuire”.

Duhovnicul român a fost cunoscut și considerat un părinte al iubirii creștine, la măsură îngerească, un avvă al discernământului, răbdării și iertării, al ascultării și smeritei cugetări, fiind înzestrat de Milostivul Dumnezeu cu multitudinea sau plinătatea de daruri, între care și cel al străvederii sau înainte-vederii.

Când nu ai dragoste de aproapele, nu e Dumnezeu cu tine

Vorbind despre iubirea pe care suntem datori să o arătăm față de toți, părintele spunea: „Dumnezeu este dragoste. Ai dragoste, ești cu Dumnezeu; nu ai dragoste cu aproapele, nu este Dumnezeu cu tine” sau „unde există pace și dragoste, acolo este Dumnezeu. Ai pace și dragoste cu ceilalți; să știi că Dumnezeu este cu tine”. De aceea, „Dumnezeu, văzând că avem dragoste, ne va mântui pe toți”. Dimpotrivă, „omul care nu are dragoste e ucigaș de oameni”. Și din compasiune față de suferințele neamului său, părintele spunea: „Când aud atâtea, așa de rău îmi pare, ca și cum eu aș pătimi”.

Trăsătura fundamentală a viețuirii și slujirii sale o constituie fidelitatea și continuitatea față de „cugetul” Bisericii celei adevărate, față de Ortodoxie. „Nu există - spunea părintele Dionisie - alt drum mai apropiat de Dumnezeu decât Ortodoxia”. Ea este Adevărul, după cum Biserica Ortodoxă este singurul adevăr. „Alt adevăr nu este pe fața pământului, învața el, decât Biserica. Toți sunt vicleni, numai Mântuitorul Hristos este Adevăr. Țsta-i adevărul.” „Biserica, la rândul ei, nu e făcută ca să ne dăm după timpuri, Biserica e pentru veșnicie”, iar aceasta îi dă tărie și rezistență în fața tuturor provocărilor și valurilor istoriei.

Stâlpii de rezistență pe care este zidită învățătura părintelui sunt: cuvintele revelate ale lui Dumnezeu din „Cartea Sfântă”, cum numea el Sfânta Scriptură, hotărârile celor șapte Soboare sau Sinoade Ecuменice, scrierile Sfinților Părinți și rânduielile liturgice și cultice, toate aceste mărturii ale prezenței și inspirației divine și nicidecum

ale lucrării umane. Adevărat povățuitor duhovnicesc, părintele „nu spune ceva nou, pe care să nu-l fi spus și Sfinții Părinți. Și nici măcar nu îl spune într-un chip «seducător» după măsură omenească. Dar cuvintele sale au mai multă putere decât tratate întregi de teologie, pentru că sunt trăite, sunt născute din sudoarea și lacrimile nevoiței, lucru cu adevărat rar la oamenii de azi, fie ei mireni sau monahi”.

Numai adevărul ne va aduce pacea și sănătatea sufletească

Calitatea esențială a cuvântului său, rostit sau consemnat în scris, o constituie „puterea multă”, capacitatea de a conduce la adâncă reflecție duhovnicească și la transformare sau convertire, acea metanoia - ca schimbare a întregii existențe, o harismă tot mai rară în lumea actuală, o lume a poliloghiei, a multei și proastei sau zadarnice vorbiri, în care cuvântul, în loc să zidească și să schimbe, ascunde și pervertește.

Cu o experiență duhovnicească izvorâtă din decadele de nevoițe ascetice și de rugăciune smerită și cu înalt discernământ duhovnicesc, părintele Dionisie a realizat, prin „zicerile” sau „apoftegmele” sale, o pătrunzătoare radiografie spirituală a lumii și a omului contemporan, aflat într-o continuă îndepărtare de Izvorul vieții sale. O lume marcată de frământări și convulsii, datorate neliniștii sufletului omenesc, tot mai indiferent și acesta față de tot ceea ce înseamnă viață spirituală și trăind în orizontul limitat și egoist al plăcerilor lumești și efemere, în carapacea groasă a mândriei sau trufiei luciferice.

Într-o vreme în care adevărurile sunt spuse trunchiat ori sunt ignorate și falsificate, pentru a nu deranja, monahul athonit identifică și demască păcatele lumii actuale, ne arată rădăcirile omului, inclusiv ale Bisericii și ale slujitorilor ei, spre pocăință și îndreptare. Fără curtoazie și diplomație stearpă ori menajamente și complimente inutile, cu dragoste și bunățate, cu smerită cugetare și blândețe, virtuți pe care le-a iubit, prețuit și cultivat, părintele Dionisie din Sfântul Munte „ne vorbește despre realitatea tragică a timpurilor noastre, aflate sub semnul crizei și apostaziei, al trufiei și poftei de putere, al falsificării binelui și lipsei de discernământ. Ne atrage atenția că temperatura istoriei a atins un prag critic, că am ajuns într-un moment de răscruce (...); vrea (...) să ne facă conștienți de cele ce se întâmplă în noi și în jurul nostru. Ne cheamă la smerită cugetare, la trezvie și luciditate, ne invită să cercetăm duhurile, să deslușim semnele timpurilor, să dăm dovadă de realism și curaj duhovnicesc. Ne ajută să nu mai privim lumea prin prisma falselor ei valori și înțelepciuni, ci prin filtrul Duhului lui Dumnezeu, al Adevărului care ne face liberi. Pune degetul pe rânile vremurilor bolnave în care trăim și ne reamintește calea tămăduirii”.

Temele pe care le abordează și analizează sunt variate, dar totdeauna extrem de importante: Dumnezeu, lume și om; neam și Ortodoxie; monahism sau familie; vocație și responsabilitate; smerenie, ascultare și rugăciune; teme comune spiritualității ortodoxe, dar și unele extrem de sensibile și actuale: criza vieții morale, duhul lumesc, relativizarea valorilor creștine, scăderea vieții spirituale și împuștinarea rugăciunii, provocările la adresa Bisericii și a monahismului; impactul științei și al tehnologiei asupra vieții lăuntrice, efectele televizorului asupra psihicului uman, Uniunea Europeană și globalizarea, actele și înregistrarea biometrică și pecetuirea cu cifra fiarei, căderi și apostazii etc.

Toate aceste subiecte delicate și sensibile nu sunt prezentate apocaliptic, fatalist și nihilist, ci din perspectiva nădejzii creștine a biruinței Binelui suprem asupra relelor, aflate în continuă progresie, ca un îndemn la pocăință profundă și rugăciune stăruitoare, la rezistență și mucenicie, pentru a primi răsplata vieții veșnice și fericite.

Pr. Prof. Dr. Ioan C. Teșu

Nădejdea lor este plină de nemurire (Înțelepciunea lui Solomon 3, 4)

„Enoh a trăit o sută șazeci și cinci de ani și atunci i s-a născut Matusalem. Și după nașterea lui Matusalem a umblat Enoh cu Dumnezeu două sute de ani și i s-au născut fii și fiice. Iar de toate zilele lui Enoh au fost trei sute șazeci și cinci de ani. Și a umblat Enoh cu Dumnezeu și nu s-a mai aflat, pentru că Dumnezeu îl strămutase.” (Facerea 6, 21)

Prin căderea lui Adam, ne spun Sfinții Părinți, a intrat moartea în lume și oamenii au început să moară unii după alții. Cel dintâi n-a fost Adam, ci fiul său, Abel, ucis de Cain, ca dovadă că moartea trupească din cea sufletească a decurs. Firea umană s-a îmbolnăvit prin păcatul lui Adam și al Evei și astfel a odrăslit moartea prin mâna fiului lor Cain. Cu toate acestea primii oameni au trăit încă neobișnuit de mult, aflăm din cartea Facerii. Adam, Set (fiul său născut după moartea lui Abel) și primele generații după ei au trăit în jur de și chiar peste 900 de ani. Apoi durata vieții pe pământ a început să scadă. Dumnezeu a îngăduit înmulțirea răutății pe pământ întâi prin scurtarea vieții (Facerea 6, 3), apoi prin potop (Facerea 6, 7). Genealogia neamurilor de la Adam până la Noe, din capitolul 5 al Facerii, are însă ceva tulburător pentru noi până astăzi. Oamenii aceștia cu existențe milenare întruchipează într-un fel idealul societății contemporane care a și uitat de altfel istoria lor, dar e îngrozită de moarte și obsedată de mirajul unei tinereți fără bătrânețe. Fiecare verset din acest capitol se termină însă implacabil cu „și a murit”, o moarte care pare ca zădărnica însăși după o viață de peste nouă secole. În toată această înșiruire de personaje care au trăit cât zece numai pentru a muri cu desăvârșire, Enoh (Facerea 5, 21), al șaselea în ordine genealogică după Adam, ar părea un nedreptățit care nu a apucat să își trăiască viața, ci a fost luat în „floarea vârstei”, la nici jumătate din vârsta strămoșilor săi. Dar Enoh „a umblat cu Dumnezeu” și a trecut din moarte la viață, fiind mutat cu trupul la cer. După o viață aparent scurtă, dar alături de Dumnezeu, Enoh a dobândit nemurirea, iar ceilalți, trăind mult dar fără Dumnezeu, n-au cunoscut decât moartea.

Aceasta este viața fără de moarte pe care lumea de astăzi a uitat-o: umblarea cu Dumnezeu. Ce este însă tinerețea fără bătrânețe? În Sfânta Scriptură întâlnim mai multe exemple de persoane care au parcurs un drum anevoios în viață, pentru a se învrednici abia la bătrânețe de ceea ce au râvnit dintru început - sau chiar de mai mult decât au sperat. La 99 de ani Avraam l-a primit pe Domnul Dumnezeu în Sfânta Treime la stejarul din Mamvri iar la 100 de ani a primit rodul făgăduinței Lui, pe fiul său Isaac. Sfinții Părinți Ioachim și Ana și Sfântul Prooroc Zaharia și Dreapta Elisabeta au petrecut până la bătrânețe în dreptate și rugăciune cerând un prunc de la Dumnezeu; dar n-au primit copii oarecare, cum nădăjduiau îndeobște oamenii din vremea aceea - copii care să le ducă neamul mai departe, care să întemeieze familii numeroase, care să le asigure viața la bătrânețe. Ci i-au dobândit pe cei mai mari sfinți din toate veacurile, cei care stau de dreapta și de stânga tronului lui Dumnezeu - Maica Domnului și Sfântul Ioan Botezătorul. Nu în ultimul rând, Dreptul Simeon L-a primit la adânci bătrânețe pe însuși Fiul lui Dumnezeu întrupat în brațele sale atunci când a fost adus la templu în a patruzecia zi de la Naștere.

Ar fi primit oare Avraam, Ioachim, Ana, Zaharia, Elisabeta sau Simeon aceste daruri inestimabile, prevestiri ale venirii lui Hristos și chiar pe Hristos Însuși, dacă ar fi trăit o perpetuă tinerețe? Mai degrabă i-a învrednicit pentru aceasta osteneala vieții lor până la vârsta înțelepciunii, o viață în care nu doar au îmbătrânit cu trupul, ci s-au sfințit și cu sufletul și s-au îmbogățit în Dumnezeu. Să fi știut ei ce îi așteaptă în amurgul vieții și pentru asta să se fi pregătit? Doar Dreptul Simeon a

primit din vreme o făgăduință concretă, de a nu muri până nu va vedea profeția lui Isaia cu ochii lui („iată, Fecioara va lua în pântece...”), dar probabil nu și-a putut imagina în ce chip avea să se împlinească. Ceilalți au umblat cu Dumnezeu

fără a aștepta o răsplătă concretă; au trăit doar în nădejde: „Sufletele dreptilor sunt în mâna lui Dumnezeu (...) nădejdea lor e plină de nemurire” (Înțelepciunea lui Solomon 3, 1-4).

Vechiul Testament oferă astfel încă înainte de venirea lui Hristos în lume coordonatele vieții și morții. Viața îndelungată nu înseamnă nimic fără Dumnezeu, dar viața cu Dumnezeu se preschimbă în nemurire. Tinerețea nu se învrednicește neapărat de binele râvnit, ci doar îmbătrânind cu folos ajunge omul să își atingă dorul sufletului în Dumnezeu. Nădejdea aceasta ne poate părea de o neasemuită cutezanță, dar avem încredințarea în Hristos că ea nu este deșertă, fiindcă „harul și adevărul prin Iisus Hristos au venit” (Ioan 1, 17). În Legea Harului noi toți trăim într-o nădejde, pe care cei vechi nu au cunoscut-o decât în umbră.

Înaintând în vârstă omul resimte slăbirea trupului, pierderea activităților cotidiene, singurătatea și chiar teama de moarte. În anxietatea cauzată de slăbiciune, boală și însingurare, omul poate ajunge să își trăiască moartea încă de aici și se află prins între două stări de nesupportat - chinul de acum și teama de cel ce va veni. Unde este nădejdea adusă de Hristos?... în anticamera Împărăției lui Dumnezeu, Sfânta Biserică. Aici nădejdea omului capătă sens și încredințare. În Sfintele Taine omul se împărtășește de Harul Duhului Sfânt iar în viața comunitară de dragostea lui Dumnezeu reflectată prin oameni. Cel suferind primește alinare și întărire, cel singur căldură sufletească, cel înspăimântat încurajare.

Biserica văzută este formată din totalitatea credincioșilor, cu putințele și neputințele lor... mai ales cu neputințele. Ea este spital duhovnicesc întrucât toți care încă viețuim în trup purtăm lupte și răni sufletești. Și totuși Biserica ne învață că suntem făcuți unii pentru alții, că ajutorul lui Dumnezeu îl primim prin intermediul semenilor noștri, oameni la rândul lor, care uneori nu se pot ajuta pe ei înșiși. Iar dragostea lui Dumnezeu pentru noi o simțim tot prin ceilalți. Această iubire trebuie să o simtă tot omul de sub soare, indiferent dacă e înconjurat de familie și prieteni sau nu. Și cei singuri, cei pe care nu-i mai caută sau nu-i mai observă nimeni, în aceeași nădejde trebuie să poată viețui, aceeași iubire a lui Dumnezeu trebuie să îi încălzească. În această scaldătoare Vitezda care este lumea noastră, unde toți sunt bolnavi și toți caută tămăduire pentru sine, în Sfânta Biserică bolnavii slujesc unul altuia. Nimeni nu ar trebui să spună vreodată „nu am om”.

Îmbătrânirea înseamnă o desfacere treptată de lume și prin aceasta o ultimă treaptă a urcușului spre Dumnezeu. Slăbirea simțurilor, a puterii fizice și a atenției are menirea de a ușura zborul duhovnicesc, nu de a coborî în deznădejde. Nemaiputând umple timpul cu lucruri exterioare sau participa atât de mult la tumultul vieții din jur, omul se interiorizează și are ultima mare șansă de a se întâlni cu sine și cu

continuare în pagina 15

Părintele Dumitru Stăniloae (1903-1993) - Dascălul de teologie rugător și mărturisitor

„Numai cei ce cred în Dumnezeu Cel adevărat, Care S-a coborât din iubire până la noi, pot primi harul smeritei cugetări”.

Anul acesta s-au împlinit 30 de ani de la nașterea în ceruri a Părintelui Dumitru Stăniloae, marele teolog al iubirii, rugător și slujitor smerit al Domnului Hristos. Dânsul a fost o personalitate marcantă a Ortodoxiei – profesor de teologie, dogmatist, filosof, istoric, ziarist și traducător. De-a lungul celor 90 ani de

viață, renumele de cel mai mare teolog al secolului al XX-lea i-a fost confirmat cu prisosință prin opera sa, prin respectul și prin recunoașterea celor mai mari instituții academice ale lumii.

Părintele Dumitru Stăniloae s-a născut în ziua de 16 noiembrie 1903 în Vlădeni, județul Brașov și s-a mutat la Domnul în ziua de 5 octombrie 1993. A fost cel mai mic dintre cei cinci copii ai bunilor creștini Irimie și Reveca. Tânărul Dumitru a urmat cursurile Liceului confesional umanist „Andrei Șaguna” din Brașov. În 1922 a primit o bursă la Universitatea din Cernăuți. După un an a părăsit Universitatea, pentru a se înscrie la cursurile Facultății de Litere din cadrul Universității din București. În Postul Mare din anul 1924 s-a întâlnit cu mitropolitul Nicolae Bălan, care i-a oferit o bursă la Centrul Mitropolitan din Sibiu. În 1927 a terminat anul IV la Cernăuți și a susținut licența în Teologie, sub conducerea profesorului Vasile Loichiță, cu lucrarea *Botezul copiilor*. Apoi, a primit o bursă pentru studii de specializare la Atena. În toamna anului 1928 a susținut, la Cernăuți, teza de doctorat cu titlul: *Viața și opera patriarhului Dosoftei al Ierusalimului și legăturile lui cu Țările Românești*, sub îndrumarea aceluiași profesor Loichiță. Centrul Mitropolitan din Sibiu i-a oferit o bursă pentru Bizantinologie și Dogmatică la München. În ianuarie 1929 a plecat să studieze la Berlin, apoi la Paris și la Belgrad, pentru studii de Bizantinologie și Dogmatică și documentare asupra operei originale a Sfântului Grigorie Palama. La întoarcerea în țară a fost încadrat profesor suplinitor la catedra de Teologie fundamentală a Academiei Teologice Andreiene. În decursul a 17 ani de activitate didactică, a predat Teologie Dogmatică, Apologetică, Pastorală și Limba Greacă. În 5 octombrie 1930, Dumitru Stăniloae s-a căsătorit cu Maria Mihu. Pe 8 octombrie 1931, Dumitru Stăniloae a fost hirotonit diacon, în 1932 a devenit profesor titular provizoriu la Academia Teologică din Sibiu, iar pe 25 septembrie 1932 a fost hirotonit preot. La 1 ianuarie 1934, părintele Stăniloae a fost numit redactor responsabil al ziarului *Telegraful Român*, funcție îndeplinită vreme de 12 ani. În acest context, l-a cunoscut pe Nichifor Crainic, între ei legându-se o prietenie deosebită. În iunie 1936, părintele Stăniloae a fost numit rector al Academiei Teologice din Sibiu, funcție în care a slujit timp de zece ani. În 1938 a apărut, la Sibiu, lucrarea fundamentală *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*. În 1946, la presiunea autorităților comuniste, părintele Stăniloae a fost nevoit să-și încheie mandatul de rector, dar a mai rămas profesor pentru încă un an. Atunci a apărut la Sibiu primul volum

din traducerea *Filocaliei*. În același timp, părintele a fost transferat la Facultatea de Teologie a Universității din București, urmându-l la catedra de Teologie ascetică și mistică pe Nichifor Crainic. În 1947 a apărut volumul al doilea al *Filocaliei*, iar în 1948 au apărut volumele 3 și 4. Din 1950, părintele Dumitru Stăniloae a participat la întâlnirile organizate de *Rugul aprins* - unde a conferențiat de câteva ori, fără să facă parte din grupare. În 1958, când a început un nou val de arestări în România, părintele Dumitru Stăniloae a fost printre cei luați în vizor. La 4 septembrie a fost arestat și dus la Aiud. A avut, printre colegii de celulă, pe preotul Lazarov, paroh în Dobrogea, dar și pe avocatul și publicistul Petre Pandrea. A fost eliberat abia după cinci ani, în ianuarie 1963. De atunci, a lucrat ca funcționar la Biblioteca Sfântului Sinod și din octombrie a revenit la catedră. În 1965 a fost solicitat să scrie articole și studii de către cei care-l cenzuraseră înainte, dorind acum să se prezinte în Occident imaginea „libertății religioase”. În 1968, părintele a fost invitat la Freiburg și Heidelberg pentru conferințe, în 1960 a conferențiat la Oxford, iar în 1971 a mers la Vatican, ca membru al delegației Bisericii Ortodoxe Române. În 1973 a ieșit la pensie, dar a rămas profesor consultant pentru cursul de doctorat. În 1976 a apărut *Filocalia* volumul 5, iar în 1977 au fost publicate volumele 6 și 7, urmând ca în 1979 să apară volumul 8, în 1980 volumul 9, iar în 1981 volumul 10. Părintele Dumitru Stăniloae a devenit membru corespondent al Academiei Române în 1990 și în același an a apărut *Filocalia* volumul 11. În 1991 a devenit membru titular al Academiei și s-a publicat volumul 12 al *Filocaliei*. De-a lungul timpului, numeroase alte lucrări au văzut lumina tiparului, iar părintele Dumitru Stăniloae a primit titluri de onoare din partea mai multor universități din lume.

Părintele Dumitru Stăniloae a fost nu numai un mare teolog, ci și un mare patriot, un mare iubitor al poporului român. Teologia lui este presărată de spiritualitate românească. Când vorbește despre cele ale patriei, peste tot pune cugetare teologică, iar tot ceea ce exprimă referitor la felul de a fi al poporului român îl exprimă în termeni teologici. Probabil că puterea de pătrundere în taina existenței a părintelui Stăniloae a fost mult mai mare decât cea care este cunoscută. Gândirea teologică a părintelui Stăniloae mergea un pas înainte față de gândirea tradițională, lucru pentru care a existat uneori și o oarecare reticență față de el, fiind socotit inovator. El a explorat însă zone neexplorate teologic și ne-a arătat nouă că trebuie să mergem mai departe, într-o lume nouă, pregătită pentru mileniul trei, o lume conceptuală care va fi marcată de mari descoperiri științifice. Marii Părinți și Teologi de la cumpăna dintre milenii ne-au pregătit pentru o nouă epocă a cunoașterii lui Dumnezeu.

Părintele Dumitru Stăniloae a fost un om al rugăciunii și chiar a vorbit despre experiența personală în practica rugăciunii, spunând: „L-am căutat pe Dumnezeu în oamenii din satul meu. Apoi în cărți, în idei și simboluri. Dar acest lucru nu mi-a dat nici pacea, nici iubirea. Într-o zi am descoperit în scrierile Sfinților Părinți ai Bisericii că e cu putință să-L întâlnești pe Dumnezeu în mod real prin rugăciune. Și atunci L-am auzit spunându-mi: îndrăznește să înțelegi că te iubesc. Atunci, cu răbdare, m-am pus pe lucru(rugăciune). Astfel am înțeles treptat că Dumnezeu este aproape, că mă iubeste și că umplându-mă de iubirea Lui, inima mea se deschide celorlalți. Am înțeles că iubirea e comuniunea cu Dumnezeu și cu celălalt. Și că fără această comuniune,

continuare în pagina 15

Importanța păstrării tradițiilor

Trăim într-o altă lume decât acum o sută sau chiar douăzeci de ani. Ne confruntăm cu provocări care, chiar dacă au precedente, țin-neu doar de istorie.

Știam, de pildă, despre pandemia de gripă spaniolă - dar o vedeam ca un lucru de demult, care nu ne prea privea și nici nu ne gândeam la ea decât când dădeam întâmplător peste relatări din vremea ei. Cine se gândea că vom trece și noi printr-o pandemie care a provocat aproape 700 de milioane de îmbolnăviri și a ucis aproape 7 milioane de oameni?

Știam de asemenea despre cele două războaie mondiale (există printre noi mulți oameni care l-au trăit pe al doilea și chiar unii care l-au prins pe primul) și despre diverse războaie locale, grație literaturii, filmelor, documentelor, documentarelor și istoriei de la școală. Dar cine se gândea că vom avea unul la graniță, care durează de peste un an și care ne implică direct în mai multe feluri (social, diplomatic, economic, militar, financiar etc.)?

În al treilea rând, suntem spectatori, dar și actorii unui fenomen tot mai spectaculos care s-ar putea rezuma în cuvintele „lumea se mută pe internet”, implicând majore modificări de comportament și obiceiuri și ducând, recent, până la provocarea inteligenței artificiale. Tehnic vorbind, nu este deocamdată chiar o inteligență comparabilă cu cea umană, dar vorbim cu ea precum cu un om și o punem să ne rezolve multe probleme, inclusiv temele școlare...

În fine - fără a epuiza astfel dimensiunile noii realități -, trăim într-o lume în care se vorbește tot mai mult despre diversitate, dar și despre dizolvarea granițelor, dispariția banilor fizici și, una peste alta, ipotetica transformare a lumii într-un uriaș sat planetar, în care să conteze tot mai puțin unde te-ai născut, unde trăiești, unde muncești și ce obiceiuri moștenești. Dacă ne gândim un pic, cam asta visau comuniștii (vezi, de pildă, romanul „Nebuloasa din Andromeda” al lui Ivan Efremov) și probabil visează și acum cei care au rămas și care fac tot mai mulți tineri adepți - dar nu acesta e subiectul rândurilor de față.

Întrebarea e: În aceste condiții, mai are vreun rost să ținem de tradi-

ții? Mai ales cele religioase, respectiv cele care țin de etnografie și folclor?

Răspunsul este: Tot rostul din lume! Mai exact, e mai

important decât oricând! Termenul de multiculturalism, de asemenea foarte la modă, presupune, inclusiv etimologic, că vorbim despre culturi diferite, nu că ne propunem să avem toți una singură! A fi cetățean european, de pildă, înseamnă să poți circula liber, să te poți stabili și să-ți faci o carieră oriunde în Europa, dar dacă nu duci cu tine, sublimat, istoria și tradițiile neamului tău și ale religiei tale nu devii mai european, ci mai anonim. Mai al nimănui.

Nu se pune problema să te-mbraci în ținuturi și să dansezi sârba în biroul tău dintr-o corporație occidentală. Trebuie în schimb să fii, în esență, ceea ce ai fost părintii, bunicii și străbunicii tăi. Să serbezi Paștile, Crăciunul și celelalte praznice creștine ortodoxe, oriunde te-ai afla, fără teama că lezezi sensibilitățile altor credințe, culturi și tradiții, care au la rândul lor dreptul să se manifeste. Să nu uiți de unde-ai venit. Să nu uiți că, pentru a ajunge acolo, oriunde, ai contat și ogorul arat cu greu de strămoșii tăi, și vitejia armatelor române, și forța și inteligența marilor oameni de stat, și eforturile familiei tale.

Pe scurt, să fii român. În România, în Europa, în Australia, în Canada, oriunde.

Tudor Călin Zarojanu

continuare din pagina 13

Dumnezeu. Întâlnirea cu sine în singurătate este cu adevărat înspăimântătoare, căci omul ajunge să își vadă nimicnicia și neputința într-un adânc nebănuit, din care singur nu poate ieși. Atunci strigă din toată ființa spre Dumnezeu și punând început nou pocăinței, primește cercetarea Harului. Și cunoscând mila lui Dumnezeu, poate primi și iertarea. Căci chiar și cel care nu a umblat sute de ani cu Dumnezeu, poate primi într-o clipă făgăduința tâlharului celui de-a dreapta. Trăim într-o lume care încearcă să ascundă tot ceea ce îi este incomod: boala, suferința, moartea. Bătrânețea nu este considerată rentabilă pentru societate și nici atractivă pentru membrii ei. Oamenii

continuare din pagina 14

lumea nu e decât tristețe, ruină, distrugere, masacre. Să vrea numai, lumea, să trăiască în această iubire, și atunci ar cunoaște viața veșnică”.

Putem spune că veacul al XX-lea a dăruit cele mai mari personalități ale spiritualității neamului românesc. A fost în bună parte un secol al ateismului, care a torsionat întreg neamul și Sfânta Biserică, dar harul Duhului Sfânt a făcut ca Biserica lui Hristos să aibă rod bogat.

Opera și gândirea părintelui Dumitru Stăniloae, cel mai mare teolog pe care l-a dat neamul românesc, de mare înălțime duhovni-

vor să trăiască viguroși până în clipa când vor alege singuri să plece din viață. Biserica ne învață că îmbătrânirea este darul lui Dumnezeu pentru om, căci îl ajută să se înalțe cu duhul mai puțin stingherit spre el. Este pedagog pocăinței și iertării, vindecarea rănilor de demult din propria inimă și din ale celor din jur. Oricât de greu ne este să ne vedem pe noi înșine sau pe cei dragi slăbind în putere și stingându-se, petrecerea alături de ei este o binecuvântare. Ținând mâna celui drag care nu mai poate face atât de mult pentru sine, recuperăm timpul, rescriem trecutul și ne încredințăm pe noi înșine și unii pe alții lui Dumnezeu. Alături de cei vârstnici trăim o pregustare a veșniciei.

Iulia Monti

cească, au rămas repere fundamentale în cercetarea teologică contemporană. Toată opera Părintelui Stăniloae, în mod indirect, este o liturghie a minții și a inimii, o teologie a rugăciunii și a comuniunii cu Dumnezeu. Se poate afirma și că studiul teologico-patristic aprofundat al părintelui Stăniloae s-a reflectat puternic în viața și trăirea sfinției sale, de aceea Biserica noastră se pregătește să-l numere în ceata Sfinților.

Pr. Romică-Nicolae Enoiu

Cântările bisericești - muzica Duhului Sfânt (II)

În afară de Psalmi, cultul ortodox mai întrebuințează și alte cântări biblice importante atât din Vechiul Testament, cât și din cel Nou. Astfel, din Vechiul Testament avem următoarele texte:

- 1) Cântarea de mulțumire a lui Moise și a surorii sale Miriam după trecerea Israeliților prin Marea Roșie și izbăvirea din robia Egiptului (Ieșire 15, 1-19): „Să cântăm Domnului, căci cu slavă S-a preaslăvit...”
- 2) Cântarea lui Moise, prin care el muștră pe poporul său că se dăduse la idolatrie, în pustia Sinai: „Ia aminte, cerule și voi grăi! Ascultă, pământule, cuvintele gurii mele !...” (Deuteronom 32).
- 3) Cântarea de mulțumire a Sfintei Ana, mama lui Samuil, când aceasta a născut pe fiul său, după rugăciune îndelungată (I Regi 2, 1-10): „Bucura-tu-s-a inima mea întru Domnul, înălțată a fost fruntea mea de Domnul Dumnezeu meu...”
- 4) Cântarea proorocului Avacum, cu conținut mesianic: „Doamne, auzit-am de faima Ta...” (Avacum 3, 2-13).
- 5) Cântarea proorocului Isaia (Isaia 26, 9-17): „Sufletul meu Te-a dorit în vreme de noapte...”
- 6) Rugăciunea proorocului Iona, când se afla în pântecul chitului din mare: „Strigat-am către Domnul în strâmtoarea mea...” (Iona 2, 3-10).
- 7) Cântarea celor trei tineri evrei aruncați în cuptorul cu foc din Babilon: „Binecuvântat ești, Doamne, Dumnezeul părinților noștri, și laudat și preamărit este numele Tău în veci...” (Daniil 3, 24-90, fragmentul necanonic).

Din Noul Testament avem texte:

- 1) Cântarea de mulțumire și proorocie a lui Zaharia, tatăl Sfântului Ioan Botezătorul, când i s-a deschis limba și a pus numele fiului său: „Binecuvântat este Domnul Dumnezeu lui Israel, că a cercetat și a făcut răscumpărare poporului său...” (Luca 1, 67-79).
- 2) Cântarea de slăvire a Sfintei Fecioare Maria, după ce primise de la înger vestea că dintr-însa se va naște Mesia: „Mărește, suflete al meu, pe Domnul...” (Luca 1, 46-54).
- 3) Rugăciunea dreptului Simeon, când a primit la Templu, în brațele sale, pe Pruncul dumnezeiesc: „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne...” (Luca 2, 29-32).

Cele mai vechi imne creștine, deosebite de cele biblice sunt Doxologia Treimică: „Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Amin.” și Doxologia Mare: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace...” care are ca început textul de la Luca 2, 14.

Cântarea bisericească în luptă cu erezia

Ceea ce a dus la crearea unui mare număr de imnuri creștine a fost apariția ereziilor când creștinii, în special episcopii și preoții compuneau poezii

sau imnuri (chiar și fără rimă), care erau ușor de memorat și pentru oamenii simpli și care în forme concise rezumau o anumită dogmă.

Cunoaștem, de exemplu, că la începutul sec. al IV-lea, când tocmai apărea erezia celor care nu credeau în dumnezeirea Fiului, chiar înainte de Arie, Sf. Sfințit Mucenic Antinoghen († 311), episcopul Sevastiei, a compus imnul „Φως λαρον – Lumină lină”; în timpul luptelor împotriva ereziei nestoriene, Sfântul Chiril al Alexandriei († 444) a compus imnul „Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te...”; iar în plină luptă împotriva monofiziților și origeniștilor din sec. al V-lea, binecredinciosul împărat Iustinian I (527-565) a alcătuit imnul „Unule Născut...” Cu timpul, poezia creștină apologetică (de apărare a credinței) a cunoscut o dezvoltare foarte mare sub diferitele ei forme: tropare, stihiri, canoane, ș.a.

Troparul

Cea mai veche, mai mică și simplă formă (unitate) a poeziei imnografice întrebuințată în cultul ortodox este troparul (το τροπαριον), de la τροπος = mod, fel, chip, pentru că proslăvește felul vieții sfinților sau de la τροπαιον = trofeu, biruință, pentru că proslăvește biruința sfinților asupra diavolului sau asupra patimilor. La început, cele mai multe tropare aveau rimă, dar prin traducerea în românește a cărților de slujbă, această formă poetică nu s-a mai putut păstra, ci a trebuit să fie sacrificată în interesul cuprinsului (fondului), care a fost redat în proză.

Astăzi, denumirea de tropar se dă numai acelor compoziții imnografice izolate, care înfățișează pe scurt icoana vieții unui Sfânt sau importanța unui eveniment. Tot tropare sunt de fapt și acele compoziții imnografice în formă de versuri sau strofe, grupate în serie, care în cărțile noastre de ritual poartă astăzi denumirea de stihiri și care se cântă la Vecernie (la „Doamne strigat-am”, la Stihovăna), la Utrenie (la Laude și la Stihovăna), la Liturghie (la Fericiri), sau în rânduiala unora dintre Sfintele Taine și ierurgii.

Cei mai cunoscuți și productivi autori de tropare și stihiri sunt Anatoлие imnograful, din sec. al V-lea (probabil patriarhul Constantinopolului, adversar al ereticului Eutihie), Roman Melodul (Dulce-cântărețul) din sec. al VI-lea, Vizantie, Andrei Pyrrus (Persul), ș.a.

Canonul

O creație imnografică mai complexă este Canonul (κανον = regulă, normă), care este o compunere de mai multe cântări, care formează împreună un întreg. Canonul complet e format din nouă ode (cântări, pesne); în cazuri speciale, el poate fi însă și numai de trei ode sau două. În formarea canoanelor imnografice au intrat cele 9 imne (ode) biblice. Denumirea de canon arată că aceste părți componente (odele și strofele) se supun unor norme sau reguli determinate în ceea ce privește atât forma (structura) cât și legătura dintre ele.

Părțile componente ale Canonului au o semnificație simbolică: cele nouă ode (pesne) simbolizează cele nouă cete îngerești, care slăvesc pe Dumnezeu și sunt imitate de Biserica pământească și ea împărțită tot în atâtea categorii ierarhice (cete): arhieriei, preoți, diaconi; ipodiaconi, citeți, cântăreți; clerici inferiori, monahi și mireni (credincioșii laici). Cele nouă ode sau cântări ale fiecărui canon se împart în trei grupe de câte trei cântări spre lauda Sfintei Treimi.

Cea mai mare parte din imensul număr de canoane a fost încadrată în slujba Utreniei, în care Canoanele (citite ori cântate) se intercalează după ecfonisul „Cu mila și îndurărilor...” (în zilele de rând, îndată după Ps. 50) și înainte de Svetilnă. Canoanele alcătuiesc cea mai strălucită expresie poetică din cultul ortodox a legăturii dintre Vechiul și Noul Testament.

continuare în pagina 17

Drumeție duhovnicească la izvorul Sfinților Felix și Regula

În ajunul praznicului Preacinstiului Acoperământ al Maicii Domnului, un mic grup din parohia noastră a pornit într-o drumeție duhovnicească pe urmele Sfinților „kefalofori” Felix, Regula și Exuperantie (slujitorul celor doi frați). Acești sfinți sunt patronii și ocrotitorii orașului Zürich, locul în care au fost martirizați la sfârșitul secolului al III-lea († 11 septembrie).

Ținta drumeției noastre a fost izvorul Sfinților Felix și Regula și se cuvine să amintim pe scurt cine au fost Sfinții Felix și Regula și cum au ajuns aceștia în cantonul Glarus.

Părintele Alexandru Nan consemnează în lucrarea sa, „Pe urmele Sfinților din Apus”: «După tradiție cei doi sfinți martiri au fost frați, iar Felix se pare că a fost chiar ofițer în Legiunea tebană. Aceasta legiune, înființată în jurul provinciei Teba (în Egiptul de Sus), avea în componența ei mai mulți soldați creștini. Întrucât aceștia nu acceptau cultul zeităților păgâne, împărații romani Diocletian și Maximian au hotărât să mute legiunea de pe granița sud-estică a Imperiului roman, în cea vestică, pentru a lupta împotriva galilor ».

Se pare că Felix și Regula au scăpat decimării legiunii, decisa de împărații păgâni ca urmare a refuzului multor soldați de a lupta împotriva fraților creștini din Galia. Chiar la îndemnul comandantului legiunii, Sfântul Maurițiu († 22 septembrie), Sfinții Felix și Regula au reușit să fugă, pentru a-L putea propovădui mai departe pe Hristos. Astfel, plecând de la Augaunum (actualul oraș Saint Moritz) au trecut prin pasul Furka, care unește cantoanele elvețiene Wallis și Schwyz, prin Reussstal și pasul Klasten, ajungând în cantonul Glarus.

Pe baza informațiilor oferite de lucrarea „Vita Felicis et Regulae”, redactată într-un stil legendar, între secolele al VIII-lea și al IX-lea, cei doi sfinți, ajungând în cantonul Glarus, ar fi ridicat aici o mănăstire sau un locaș de închinare. De aici, mergând mai departe pe malul râului Linth spre Lacul Zürich, au ajuns la cetatea Turicum (orașul Zürich de astăzi). Aici și-au ridicat chiliile și au început să slujească zi și noapte Domnului Iisus, mărturisind în această zonă credința creștină.

În timpul Reformei, fiind desființat cultul Sfinților în 1524 în Zürich (patria lui Zwingli), se trece sub tăcere cinstirea Sfinților ocrotitori, însă din anul 2002 se reia cinstirea oficială a Sfinților Felix, Regula și Exuperantie de către comunitățile creștin ortodoxe, ca patroni oficiali ai orașului, cu acest prilej organizându-se și o procesiune cu sfințele lor moaște. Fragmente din moaștele acestor Sfinți sunt păstrate până astăzi în trei Biserici din Elveția: în Biserica Parohiei romano-catolice Felix și Regula din Zürich, în Mănăstirea catolică Einsiedeln (Canton Schwyz)

și în Biserica Parohiei romano-catolice din Andermatt (Canton Uri). Drumeția noastră și-a propus un traseu foarte ușor pentru cei mari și pentru cei mici, pentru a poposi la izvorul binecuvântat de Sfinții Felix și Regula. Toți participanții au ajuns cu mașinile la « piciorul » telecabinei Tierfehld-Kalktrittli și apoi am pornit pe jos în procesiune, iar după câțiva kilometri ne-am oprit la punctul marcat de o placă comemorativă, care amintește de trecerea Sfinților egipteni prin acel loc. Fiind pregătiți cu cele necesare, la locul popasului Părintele nostru paroh a săvârșit slujba de sfințire mică a apei (Aghiasma mică) și o rugăciune către Sfinții Mucenici Felix și Regula. Cei prezenți au luat pentru acasă Aghiasma mică și deasemenea pentru a duce la biserica noastră din Zürich. Locul de săvârșire a slujbei are o acustică deosebită, aceasta fiind datorată falezelor de cristalini din apropiere.

După slujbă Părintele a binecuvântat bucatele aduse de credincioșii prezenți, apoi ne-am bucurat de o agapă frățească în natură și ne-am destins într-o atmosferă foarte relaxantă de toamnă binecuvântată cu vreme frumoasă. O parte dintre cei prezenți au continuat apoi o drumeție pe munte de câteva ore, descoperind mai bine acea zonă minunată.

Ne vom aminti mult timp de ziua însorită de toamnă și de aerul proaspăt de la poalele masivului Glarus Süd – valea râului Reuss. De asemenea, o amintire foarte frumoasă va rămâne și întâlnirea cu turmele de vite alături de proprietarii lor, care reveneau în sate după ce au petrecut vara pe pășunile alpine.

Slavă Ție Doamne, pentru această zi binecuvântată !

Mihaela-Elena Buzea

Sf. Iosif și pe cele din Octoih, care se găesc în zilele de rând.

În concluzie, se poate spune despre cântarea bisericească, că ea este o lucrare teologică artistică care vindecă sufletul întinat și-l înalță pe cel căzut, adună gândurile risipite și unește pe om cu Dumnezeu. Vorbind de comuniunea interioară, spirituală, morală a celor ce cântă în comun, Sfântul Vasile cel Mare se întreba: „câci cine oare mai poate fi socotit dușman al altuia, atunci când își unește glasul cu al lui, pentru a aduce împreună laudă lui Dumnezeu? Cântarea împreună aduce cu sine tot ce poate fi mai bun; iubirea, făcând din însoțirea glasurilor un fel de trăsătură de unire între oameni, aducând credincioșii într-un singur glas”. Cântarea este modul cel mai propriu de a vorbi despre Dumnezeu, dar și de a comunica cu El, pentru că prin cântare spunem mai mult decât putem exprima prin cuvinte.

Manuel Brudiu

continuare din pagina 16

Catavasiile

Catavasiile sunt un fel de rezumat al canoanelor. Fiecare praznic împărătesc își are Catavasiile lui, formate din irmoasele odelor din Canonul sărbătorii respective. Unele din duminicile Triodului precum și zilele din Săptămâna Pătimirilor au de asemenea Catavasiile proprii. Catavasia (καταβασία = coborâre) vine de la faptul că în vechime, ori în unele mănăstiri și azi, cântăreții celor două strane, după ce cântau troparele din oda Canonului, coborau din strane și veneau în mijlocul bisericii unde cântau împreună irmosul adică troparul de la început. Cei mai mari alcătuitori de canoane au fost Sf. Andrei Criteanul, Sf. Ioan Damaschin, care a scris Canoanele Învierii pe cele opt glasuri și Canonul Paștilor, Sf. Teodor Studitul și fratele său Iosif, arhiepiscopul Constantinopolului, care împreună au scris Canoanele Triodului, iar

Rațiunile inimii și „inimile” rațiunii

Blaise Pascal a fost cel dintâi care a brevetat conceptul de „rațiuni ale inimii”, în opinia sa, necunoscute de minte. Dar, poate, a venit momentul să discutăm și despre „inimile” rațiunii, despre acele deosebit de folositoare sau ruinătoare moduri în care rațiunea noastră creează, în universul nostru interior, o gândire atât de înaltă sau de pătimășă, încât nici inima, nici sufletul nu li se pot opune. S-a spus pe nedrept că inima este sediul emoțiilor, iar mintea este al gândurilor. Dar și inima are gânduri, de vreme ce Mântuitorul ne spune că din ea ies: „gânduri rele (s.n.), ucideri, adultere, desfrânări, furtișaguri, mărturii mincinoase, hule” (Matei 15, 19), și rațiunea dispune de emoții, pentru că fiecare om are două moduri de cugetare: unul care necesită efort și meditare, celălalt - pe pilot automat, instinctiv, impulsiv. Al doilea mod de cugetare seamănă mult cu emoțiile neducate, cu toate că este un plan de desfășurare rațional. Ce se întâmplă? Pe măsură ce avansăm în vârstă, emoțiile trăite de-a lungul timpului și experiența acumulată se varsă în două recipiente raționale. Primul este cel al cugetării lente, în care omul este pe deplin treaz și asumat, în care se pun toate elementele pe făgașul lor natural, firesc și culegem ceea ce este de folos, respingând ceea ce nu se cuvine. Această cugetare trezvitoare are nevoie de timp pentru a se sedimenta și de o anumită analiză a lucrurilor, despărțindu-le de încărcătura lor emoțională, sentimentală și observându-le așa cum există ele în realitate. Ea necesită efort și timp și este ignorată, ba chiar respinsă de majoritatea covârșitoare a oamenilor de astăzi, care se grăbesc către nicăieri, crezând că gândesc totul, dar care, așa cum vom vedea, aproape își interzic gândirea curată, această primă „inimă” a rațiunii care ne păstrează legătura vie cu Dumnezeu și care constituie una dintre asemănările noastre esențiale cu El. Al doilea recipient constă în modul de gândire impulsiv, instinctiv, care este considerat drept o formă de apărare, un efect al instinctului de supraviețuire. El este utilizat de creierul nostru în special în situații-limită, când nu avem timp, nici posibilitatea de a gândi pe larg, trezvit, ci trebuie să ne rezumăm la o hotărâre bruscă - de exemplu, atunci când ești la volan și faci o mișcare instinctivă de a evita un accident. De gândit, ai gândit, dar folosindu-te de raționalitatea instinctivă, nu de cea deliberativă. Pentru sfinți, al doilea mod de gândire devine în întregime supus primului și se sfințește în timp. Adică ajunge să fie folosit numai pentru slujirea și voia lui Dumnezeu. De aceea, deși instinctiv ne temem de moarte, sfinții o îmbrățișează fără regrete și fără efort,

tocmai pentru că gândirea lor „animalică”, instinctivă, este supusă celei trezvitoare. Pentru oamenii păcătoși, însă, gândirea instinctivă o aservește pe cea trezvitoare, lentă, cugetătoare. Pe de o parte, pentru că gândirea instinctivă este rapidă, pe de altă parte pentru că devine cu ușurință egoistă și la îndemână, comodă, ușor de utilizat. Însă gândirea instinctivă are un defect major: este repetitivă. Cu ea nu înveți mai mult, rămâi la același nivel și, mai mult decât atât, ea nu face diferență între gânduri! Orice gând, fie bun, fie rău, gândirea instinctivă îl preia și îl transpune în faptă. Totodată, gândirea instinctivă extrapolează mult emoțiile negative, le dă impuls prin imaginație, le ia drept realitate netăgăduită. Ea devine, dacă ne referim la termenii pascalieni, o „inimă rea” pentru mintea noastră, inima necurată de care vorbea Mântuitorul. De aceea, trebuie să ne silim să gândim depunând eforturi pentru a înțelege lumea și viața în care trăim. Să nu devenim prizonieri ai gândirii animalice, instinctive, pentru că, astfel, nu vom putea niciodată nici să gândim corect, nici să simțim corect. Până atunci, să meditam cu răbdare la ceea ce spunea Sfântul Isaac Sirul, ca să ajungem pe treapta gândirii trezvitoare, curate: „Nu este purtare care să fie în stare să atragă gândirea în afara acestei lumi și să o ferească de piedicile care sunt în ea cum este meditare la Dumnezeu. Aspră este această lucrare; aspră, dar uimitoare, dar și ușoară și dulce. Sârguiește-te, iubitul meu, să-ți pleci neconținut mintea asupra lui Dumnezeu, fiindcă aceasta înseamnă că închizi ușa tuturor gândurilor stricacioase. Începe cu multa rugăciune: rugăciunile neconținute sunt o meditare continuă la Dumnezeu. Dar ca rugăciunile să fie continue, rugăciunea trebuie să fie pusă în mișcare de inimă spre meditare neîncetată la Dumnezeu. Atunci ea face mintea cerească prin mișcările ei foarte bune potrivite învățării dumnezeiești și prin cuvintele rugăciunii care fac deplină frica de Dumnezeu” (Sfântul Isaac Sirul, Cuvinte către singuratici, 3, 1-2, partea a III-a, trad. diac. Ioan I. Ică jr., Sibiu, Ed. Deisis, 2005, p. 41).

Meditează, elimină gândurile necurate, roagă-te și concentrează asupra gândirii curate, trezvitoare, vii, adânci. Altfel, vei deveni doar prizonierul gândirii animalice, instinctive, care te va preda, la rândul ei, patimilor și păcatelor fără număr, fără lumina nici unui discernământ.

Pr. Adrian Agachi

Cercetatu-ne-a pe noi de sus Mântuitorul nostru, Răsăritul răsăriturilor, și cei din întuneric și din umbră au aflat adevărul: că din Fecioară S-a născut Domnul.

(Luminânda Praznicului Nașterii Domnului)

Hristos Se naște, slăviți-L! Hristos din ceruri, întâmpinați-L! Hristos pe pământ, înălțați-vă! Cântați Domnului tot pământul, și cu veselie, laudați-L, popoare, că S-a preaslăvit.

(Catavasi Crăciun – cântarea I)

Taină minunată și neobișnuită văd, cer fiind peștera, scaun de heruvimi Fecioara, ieslea sălășluire, întru care S-a culcat Cel neîncăput, Hristos Dumnezeu, pe Care, laudându-L, Îl slăvim.

(Catavasi Crăciun – cântarea a IX-a)

CATEHISM - Conștiința creștinului

Sfinții Părinți nu vorbesc decât arareori în scrierile lor despre conștiința în sine. Ei o prezintă ca făcând parte din chipul lui Dumnezeu în om, neidentificându-se cu conștiința morală.

Ce este conștiința morală?

Conștiința morală este glasul lui Dumnezeu în sufletul credinciosului, glas care-l îndeamnă la împlinirea legii morale. Părintele Cleopa Ilie o numea „pârâșul nostru”, care „ne pârâște de pe acum și, dacă ne împăcăm cu el, este bine. Iar împăcându-ne cu pârâșul acesta, ne împăcăm cu Dumnezeu”. Glasul acesta îl poate cunoaște fiecare, căci după credința noastră, conștiința s-a născut deodată cu omul. Ea este de obârșie dumnezeiască. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: “Când Dumnezeu l-a făcut pe om, a sădit în fiecare judecată nemincinoasă a binelui și a răului, adică regula conștiinței” 622 (Sfântul Ioan Gură de Aur, Expunere la Psalmul 147, 3, Migne, P. G., vol. LV, col. 482).

La ce-i slujește omului conștiința?

Conștiința slujește drept călăuză la împlinirea legii. Ea este judecătorul neadormit și aspru, care nu se poate cumpăra cu nimic și care se pronunță asupra fiecărei fapte, arătând dacă aceasta este bună sau rea și deci dacă trebuie săvârșită sau nu. Ea își ridică glasul atât înainte de săvârșirea unei fapte, cât și după săvârșirea ei. Înainte de săvârșirea unei fapte, conștiința spune dacă fapta este bună sau rea și ne sfătuiește să o împlinim sau nu.

După săvârșirea faptei, tot ea ne judecă. Dacă am ascultat de glasul ei, dacă ne-am împlinit datoria și ne-am ferit de fapte rele, atunci conștiința ne răsplătește cu bucurie, mulțumire și liniște sufletească. Iar dacă n-am ascultat de glasul conștiinței și am săvârșit fapte rele, atunci ea ne pedepsește cu aspre muștrări; simți, adică, neliniște și apăsare în suflet. De aceea, creștinul trebuie să asculte totdeauna de glasul conștiinței sale. Orice lucrare potrivnică conștiinței este rea și aduce pedeapsa, precum citim în Sfânta Scriptură: “Tot ce nu este din credință” (adică din convingere intimă), “este păcat” (Rom. 14, 23).

Găsim în Sfânta Scriptură pilde despre lucrarea conștiinței?

Da. Iată câteva: Conștiința îi muștra pe protopărinții Adam și Eva după ce au călcat porunca dumnezeiască (Fac. 3, 10); ea îl urmărește pe Cain, care nu-și mai găsește liniștea după uciderea fratelui său Abel (Fac. 4, 13); ea oprește pe frații lui Iosif de a-i ridica acestuia viața (Fac. 37, 26); ea aduce căința lui David pentru fărădelegile sale și rămâne statornică în inima lui Iov, care primește cu răbdare toate loviturile vieții (Iov 1, 21); ea rușinează pe acuzatorii femeii păcătoase (Ioan 8, 9); ea naște căința în inima fiului risipitor (Luca 15, 18) și în inima lui Iuda, vânzătorul Mântuitorului (Matei 27, 3-4).

Câte feluri de conștiință pot fi ?

Conștiința poate fi de mai multe feluri. Conștiința a cărei judecată este conformă cu legea morală sau care socotește de bun ceea ce este într-adevăr bun și de rău ceea ce este într-adevăr rău se numește **adevărată și dreaptă**, iar cea care prezintă ca bun ceea ce este rău și ca rău ceea ce este bun se numește falsă, rătăcită sau greșită.

Dacă pentru motive slabe conștiința consideră permis ceea ce nu este și abaterile grave le socotește ușoare, se cheamă **laxă sau slabă**; dacă, dimpotrivă, consideră ca oprit ceea ce este permis și amplifică anumite obligații, se zice **scrupuloasă**. În cazul în care nu este sigură cum să califice o faptă, se numește **dubioasă sau îndoielnică**. Se poate vorbi de o conștiință **trează**, când aceasta se pronunță fără șovăire în calificarea faptelor, și **adormită**, când nu ia seama la cele ce se petrec în suflet. Orice credincios este dator să-și formeze și să-și păstreze conștiința dreaptă. La formarea conștiin-

ței ajută mult religiozitatea, apoi pildele frumoase de viață duhovnicească văzute sau citite și efortul de a le imita, prietenia sau contactul cu persoanele virtuose și evitarea celor vicioase etc.

Poate conștiința să dispară vreodată din sufletul omului?

Niciodată. Ea poate să fie adormită prin nepăsarea omului față de datoriile sale, poate să fie întunecată printr-o viață de păcat, dar nu poate să fie nimicită niciodată, fiindcă ea este de la Dumnezeu. Nici cei mai mari făcători de rele nu pot înăbuși în ei, cu totul, glasul conștiinței. Ea îi urmărește mereu cu muștrările ei, încât mulți ajung la deznădăjduire și-și curma singuri firul vieții, ca Iuda.

Ce datorie avem față de conștiința noastră?

Avem datoria de a o păstra totdeauna curată și de a o ține în stare trează prin rugăciune, post, împărtășirea cu Sfintele Taine și prin cunoașterea tot mai temeinică a învățăturii creștine. Căci conștiința morală ne îndeamnă la făptuirea binelui, dreptății și dragostei creștine, adică la împlinirea legii morale.

Stă în puterea credinciosului să împlinească îndemnul conștiinței? Se poate hotărî el, când voiește, spre fapta bună sau spre fapta rea?

Da. Credinciosul poate aceasta, fiindcă are voie liberă.

Catehism Ortodox/PER

Colind

de Zorica Lațcu

Lerui, Doamne Ler,
Din înaltul Cer,
Cerne Maica, cerne,
Fulgi moi i-așterne,
Nimeni să nu-i vadă
Urma prin zăpadă,
Să nu se cunoască
Ce fiu va să nască.
Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Coboară, coboară,
Preasfânta Fecioară;
Dar pe unde merge
Urma i se șterge,
Taina din vecie
Nimeni să n-o știe.
Lerui, Doamne, Ler,

Din înaltul Cer,
Intră-n staul, iată
Maica Preacurată
În staul de vite,
Pe paie strunjite,
Să nu se cunoască
Ce fiu va să nască.
Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Cerne luna, cerne,
Raze albe-așterne,
Lumină cerească
Din iesle să crească,
Razele-n zăpadă
Îngeri să le vadă,
Din înaltul Cer.
Lerui, Doamne, Ler!

Sfântul Ierarh Nicolae – slujitor al lui Hristos și al oamenilor

Apărător al dreptei credințe, pildă de blândețe, smerenie și milostenie, Sfântul Ierarh Nicolae este cinstit cu deosebită evlavie încă din veacul al V-lea, când se consideră că viața sa a fost scrisă. Pomenirea lui se sărbătorește la data de 6 decembrie în ziua adormirii sale, atât în Biserica Răsăriteană cât și în Biserica Apuseană, precum și în ziua de 9 mai, când se comemorează mutarea sfințelor sale moaște la Bari (1087).

Sărguind în cunoașterea lui Dumnezeu, a devenit preot și mai apoi episcop în Mira. Prezent la Sinodul ecumenic de la Niceea (325), a combătut pe ereticul Arie, fapt pentru care a fost întemnițat, dar mai apoi eliberat prin promie divină. Sfântul Metodie, patriarhul Constantinopolului († 847), a consemnat că Ierarhul Nicolae a văzut într-o noapte slava lui Dumnezeu prin prezența Mântuitorului, care i-a dat Sfânta Evanghelie împodobită cu aur și mărgăritare și pe Maica Domnului, punându-i pe umeri omoforul. Multe sunt minunile pe care le-a săvârșit, de atunci și până astăzi, dintre ele câteva au fost consemnate nu doar în scris, ci și în artă. Din viața sa de totală slujire și jertfelnicie evanghelică se evidențiază două virtuți atocuprinzătoare: iubirea de Dumnezeu, de Hristos, de adevăr, de sfințele Lui învățături și iubirea de oameni, materializată prin fapte de milostenie și sprijinirea necontenită a celor sărmani.

Prima virtute reiese din viața sa ascetică dedicată postului, privegherii, rugăciunii, studiului Scripturii și râvna apostolică a propovăduirii Evangheliei. Era atât de adânc cunoscător al dogmelor ortodoxiei, de trăitor și propovăduitor al acestor adevăruri, încât troparul îl numește „îndreptător credinței”. Îndreptător și păzitor al credinței, Sfântul Nicolae arată creștinilor din toate veacurile și din toate timpurile, că nu poate fi o trăire creștină autentică decât fundamentată și ancorată în adevăr, care este Însuși Hristos. Numai o dreaptă relație cu Hristos și Evanghelia Sa ne dă calitatea de fii ai Tatălui Ceresc, trăitori și împlinitori în Duhul Sfânt ai poruncilor Sale.

A doua mare virtute și calitate a Sfântului Ierarh Nicolae este iubirea de oameni. Urmând lui Hristos, care din iubire de oameni S-a întrupat, a flămânzit și a însetat, a primit insulte, bătaii și scuipări, sfârșind prin moartea rușinoasă de pe Cruce, Sfântul Nicolae, „și-a pus sufletul pentru poporul său” (Condac). Luând apărarea celor slabi și neajutorați, „a scăpat pe cei nevinovați din moarte” arătându-se în vis împăratului Constantin și guvernatorului Avlavie, muștrându-i pentru fapta nedreaptă de a fi condamnat la moarte oameni nevinovați, pe care i-a și eliberat. A „plinit evanghelia lui Hristos”, mai ales prin mila și milostivirea sa față de sărmani, izvorâte din bunătatea sufletului său. Sfântul Nicolae nu este numai un model veșnic viu și atrăgător de viață în Hristos, ci și un grabnic ajutător, prieten de nădejde, ocrotitor al călătorilor. Este un „chip al blândeților” prin faptele sale, mereu apropiat și ajutător celor nevoiași, contemporan cu toți creștinii până la sfârșitul veacurilor și solidar tuturor greutăților vieții omenești. Rugăciunile, pilda vieții și îndemnul Sfântului Nicolae, sunt pentru noi spre trăirea în adevăr, milă și milostivire, căci acestea sunt bineplăcute și dorite de Dumnezeu.

Sfântul Nicolae este patronul și ocrotitorul parohiei noastre din 2001, iar serbarea Hramului din fiecare an este prilej de mare bucurie și înălțare sufletească, atât pentru cei mari cât și pentru cei mici. Anul acesta vom sărbători Hramul în ziua de Duminică 10 decembrie, având în mijlocul nostru un ierarh al Mitropoliei noastre. După Sfânta Liturghie va urma o Agapă frățească, Concertul de colinde al Coralei Ciprian Porumbescu din Suceava și serbarea de Moș Nicolae a copiilor, când cei mici vor primi daruri.

Pr. Romică-Nicolae

Parohia noastră are nevoie de o biserică proprie și în acest scop s-a deschis un cont bancar special.

DEVENIȚI CTITORI, SPRIJININD ACHIZIȚIONAREA UNEI BISERICI ORTODOXE ROMÂNE ÎN ZÜRICH!

Donațiile se fac în contul:

CREDIT SUISSE - IBAN: CH31 0483 5035 8248 3100 2, SWIFT / CRESCHZZ80A

Für eine rumänische Kirche in Zürich

Mănăstirea Sfântul Nicolae Anapavsa Meteoră, frescă din 1527, de Teofan Cretanul

Mulțumim călduros FAMILIEI PRINCIARE STURDZA pentru imprimarea gratuită a Revistei noastre parohiale.

Parohia Ortodoxă Română Sfântul Nicolae din Zürich

Wehntalerstrasse 451, CH-8046, Zürich, c/o Pfarrei St. Katharina

www.bor-zh.ch

PREOT PAROH ROMICĂ-NICOLAE ENOIU

Tel.: +41 52 3435491; Natel: +41 76 5120452;

Email: r-enoiu@gmx.ch

Slujbele se săvârșesc în Cripta Bisericii Catolice St. Katharina din Zürich.

Școala Parohială: În fiecare duminică la orele 10.30 (cu excepția vacanțelor școlare). Contact Email: scoalaparohiala.zurich@yahoo.com

Donații, contribuții:

IBAN: CH85 0483 5035 8248 3100 0, SWIFT/BIC: CRESCHZZ80H,

Konto: 80-500-4, Rumänisch-Orthodoxe Kirchgemeinde St.

Nikolaus, Wehntalerstr. 451, 8046 Zürich

Biserica Catolică St. Katharina

stația Einfangstrasse

Colegiul de redacție:

Pr. Romică-Nicolae Enoiu, Iulia Monti, Milica Enoiu, Alina Bucher

Grafică și tehnoredactare: Alina Bucher